Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«С В Е Т»). Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 17 ноябрь, 1977 шу. ● № 137 (5804). ● Мах 2 кеп.

КЕРДА КОТАЛОНАШ ЙОАХАРГЬЯ!

ЛАЬТТАНЦАРЕИ ХЬАЙБАШКАРЕИ ЙОАККХА ПРОДУКЦИ КИЙЧЪЯРА ШЕРА ЗАДАНЕШ ТОЛАМЕ КХОАЧАШЪЯЬЙ АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА КЪАХЬЕГАМХОША

Укх юбилейни шера планаш а декхараш а толаме кхоачашдара тІехьа шерра социалистически яхь а йоаржаяь Ачхой-Мартановски района къахьегамхоша ханал хьалха кхоачашдаьд шоаш денна дош. Ноябра хьалхарча деношка района боахамаша приемни пункташка а предприятешка а дІадахьийтад 8250 тонн ялат, 28056 тонн баьцадаараш, 11410 тонн сом. Заданел дикка дукхагІа хул из. Ерригача совхозаша мел эша Іалашдаьд бІаьстн дІаювча культурай фу.

Хьайбаш леладерий болх лерттІа вІаштІехьбаккхар, наьха говзал лакха хилар бахьанце дикка лакхъеннай хьайбай продуктивность. Цудухьа ханал ши бутт хьалха кхоачашъяьй дулхи шуреи дІаялара шера планаш, хІаьта паччахьалкхенга фуаши тхаи доккхара заданеш тІехкхоачашъяьй. ХІанз планал совгІа дІалуш латт юртбоахама продукци.

Района боахамашка чуйца а чаккхьяккха дІаяхьийта а йоалаш латт шекара свекла. Шоай торонашка а хьежа лаьтта леладераша дош деннад шекара свеклаш кийчъяра шера план 22 ноябрь хьатІаотташ кхоачашъе, шекар доаккхача заводе 18,5 эзар тоннал кІезигагІа доацаш мерза овлаш дІадахьийта.

Уж толамаш доахача доккха дакъа юкъедихьад «Новосельский», «Самашкинский», «Урожайный», «Ореховский» совхозий коллективаша, цар хьалхарчарца кхоачашдаьд юбилейни шера тІаийца социалистически декхараш.

Башха-дика толамаш даьхад хьалхле лелаераша, масала, «Новосельский» совхозерча М. Тепсуркаева, «Лермонтовский» совхозерча Л. Захаева, «Самашкинский» совхозерча М. Штефана, А. Амаевас, «Орджоникидзевский» совхозерча Ш. Бунхаева, «Урожайный» совхозерча Б. Эдильханова, кхы дуккхачар.

Дика хьувкъам чуэцача района лаьтта леладерашта доккха новкъостал дир школай дешархоша, промышленни предприятей, транспортни, заготовительни организацей къахьегама коллективай викалаша.

Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхошка КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателa новкъоста Л. И. Брежнева дайтача дІайхача моаршало делаш ураовттадаьча Ачхой-Мартановски района лаьттек хьайбаши леладераша лаьрхІад дІахо йодача хана кхы а овсаре къахьега, юртбоахама производстве керда толамаш даха.

А. ХАРИКОВ,
КПСС Ачхой-Мартановски райкома хьалхара секретарь.
М. КЕРИМОВ,
Халкъа депутатий Совета райисполкома председатель.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета ялхлагІа сесси

СССР Конституцегара, КПСС ЦК октябрьски (1977 ш.) Пленума решенешкара, СССР Лакхехьарча Совета аргІан йоацача ворхІлагІча сессе нов. Л. И. Брежнева яьча доклада тІара а хьадоагІача Нохч-ГІалгІай АССР халкъа депутатий декхарех республика Лакхехьарча Совета Президиума председателa **Х. Х. Бокова** яьча докладага ладийгІар депутаташа.

Доклад ювцаш къамаьлаш дир депутаташа: **В. М. Шамардина** — халкъий депутатий Грозненски городской Совета исполкома председателa, **Р. И. Крючкова** — Хаян-Корта мехкдаьтта дІаккхуьйтача станце оператора, **М. М. Абдразакова** — Грозненски района В. И. Ленина цІерагІча колхоза тракториста, **О. С. Беляева**—облсовпрофа председателa, **В. Б. Бекова** — Малгобекски УБР буровой мастера, **Т. У. Махмудхаджиевас** — ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара, **Р. А. Вансовича**— ТЭЦ-2 паровой турбинай машиниста помощника, **Н. К. Байбулатова** — НГІАССР Министрий Совета председателa заместителa, **И. А. Албастова** — НГІАССР юстице министра, **Д. К. Безугле** — «Грозненский рабочий» газета редактора, **А. Ф. Буза** — НГІАССР чурча гІулакхий министра, **М. М. Керимова** — халкъа депутатий Ачхой-Мартановски райсовета исполкома председателa, **Л. М. Харсанова** — КПСС Ножай-Юртовски райкома хьалхарча секретара.

Дийцача дешах Лакхехьарча Совето тІаийцар шерра социам. Лакхехьарча Совето беррига депутаташ раьза а болаш къоабалйир СССР Конституци, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателa новкъоста Л. И. Брежнева СССР Лакхехьарча Совета VII сессе яьча докладацара выводаши положенеши.

Лакхехьарча Совето чІоагІдир пхелагІа сесси хинначул тІехьагІа тІаийца хинна указаши социамаши.

Сессе балхах йолча отчета хепатохаргья.

ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА

А. Шерипова цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе укх шера хадданза хьалха латташ я Демин Алексея кулгалдеча установка коллектив. Мехкдаьтта продукци арахецара цхьайтта бетта план 12 ноябре кхоачашъяьй цо. Цу юхейисача хана паччахьалкхен планал совгІа арахецаргья эзараш тоннаш мехкдаьтта продукци.

Иштта дика къахьегаш ба Устименко Евгений Макарович керте латтача № 40/2 йолча установка технологаш а. Товарни продукци арахецара цхьайтта бетта хьалха латташ я Демин бетта план 14 ноябре кхоачашъяьй цар а.

Н. БОНДАРЕНКО,
А. Шерипова цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода планови отдела инженер-экономист.

* * *

ЦІаккха ца хиннача тайпара хьинар айденна къахьегаш я Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода дуккхача установкайи цехийи коллективаш. Масала, Колесников Анатолий Алексеевича кулгалдеча цхьоалагІча цеха коллективо мехкдаьтта продукци арахецара юбилейни шера план Сийлахьбоккхача Октябра 60 шу дузача дийнахьа кхоачашйир. Ер шу чакхдалалехьа пятилетка кхоалагІча шера календарагІа арахецаргья цеха технологаша бІаьш эзараш сомий маьха товарни продукци.

Установкашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай Лиман Вильям Леонтьевича кулгалдеча № 43-1 йолча установка коллективо. Цо хІанзалехьа кхоачашъяьй январь бетта хьалхарча шин декада задани.

Газови бензин арахецарей екъа газ кийчъярей юбилейни шера план хІанзле дикка тІехкхоачашъяьй Вознесенски газобензинови завода болхлоша. Шера планал совгІа 15 ноябрь тІаккхоачаш арахийцад 6800 тонн газови бензин, кийчъяьй 9 миллион кубически метр газ.

Овсаре къахьегарал совгІа шоай деррига технико-экономически хьоккхамаш а дика тоадаьд завода болхлоша. Къахьегама овсарле лакхъяра итт бетта план 5,7 процент тІехкхоачаш а еш, планал совгІа ара мел хийца продукци цун чотах кийчъяьй цар.

Къаьстта дика къа а хьегаш социалистически яхье хьалха латташ хиларца белгалъяьнна я Баркинхоев Махьмада Башира кулгалдеча установка коллективи Богданов Александр Михайлович керте латтача компрессорни болхлойи.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Низ болаш йоагІа коллектив

Грозненски экспериментальни мебельни фабрика болх бе йолаенна ши шуи ах шуи да. Цхьабакъда цу лоацача хана вай Нохч-ГІалгІай республике бахача наха дика дІаяйзай ц,га хьаеш йола шкафаш, серванташ, диван-менгеш, кресло-менгеш, трельяжаш, кІаьла менгеш. Цул совгІа бахача наьха шоай эскизех долча заказех а хьаю укхаза мебель. Укхаза иштта ремонт ю тишъеннача наьха мебела. Болча аьттонна фабрика цІерагІа городе Гудермесеи Грознерча центральни рынкен хьайийллай заказаш хьанйду пункташ. Цу пункташка гІолла хов наха дукхагІа хоатташи дикагІа дІаэцаши йола мебель малагІа я.

Иштта къахьегарах тІа-тІа дикагІа хул фабрика коллективо доаха толамаш. Ер шу долалуча хана предприяте коллективо доккхий социалистически декхараш тІаийцар.

Шу доладенначул тІехьагІа массехк бутт баьлча керда торонаши кхоачамаши гучадаьлар царна. Цудухьа шера планал совгІа ах бІаь эзар сома маьхеи итт бетта заданел совгІа 40 эзар сом мах болаши продукци маьхала яккха лаьрхІар цар. Юрташка бахача наха юххьанца декхарех лаьрхІачул шозза дукхагІа бытови гІулакх деш делар.

Юбилейни шера итт бутт чакхбаьннаб. Мишта кхоачашду-теш фабрика коллективо шеи тІаийца хинна декхараш? Доахача къахьегама толамаша къаьгга хьахьокх уж дикка тІехкхоачашдеш хилар. Бахача наха бытови гІулакхаш дара итт бетта план 110,4 процент кхоачаш а еш, планагІа лаьрхІачул совгІа кхоачашдаь наьха заказаш 43 эзар сома маьха да. Юрташка бахача наьха заказаш кхоачашдара задани 113 процент кхоачаш а еш, планал совгІа 19,7 эзар сома маьха заказаш кхоачашдаьд. Тишъеннача мебела ремонт еш наха даь заказаш а дикка тІехкхоачашдаьд. ХІаьта шоай эскизех заказчикашта мебель хьаейтара итт бетта план 105,1 процент кхоачаш а еш, планал совгІа къаьст-къаьстача заказех хьаяь продукци 21,1 эзар сом мах болаш я.

Къахьегама овсарле лакхъяра тІаийца хинна социалистически декхараш итт бетта шозза тІехкхоачашдаьд. Цхьан сома маьха арахецача продукцега дІабода мах 3 кепиг лохбе декхараш тІаийца хиннача из лохбаьб 4 кепиг. Из баьхан долаш кходаьд итташ эзараш сомаш. Планал совгІа продукци маьхала яккхарах, бедал, электроэнерги кхоярах итт бетта заданел совгІа паччахьалкхенна баь пайда 3800 сом да. ХІаьта кходаь алапи 38 эзар сом да. Фабрико арахеца продукци дикеи тІехдикеи мара яц. Цунна тешал деш да укхаза кийчъяь продукци во я аьнна цхьаккха рекламаци фабрике кхаьча ца хилар.

Ца боагІачул дукхагІа болхлой хилийтарах е керда моцносташ болх бе йолаялийтарах хьахинна дац уж къахьегама толамаш. ШтатагІа укхаза къахьегаш хила везаш вар 186 болхлю, хІанз цига къахьегаш вар 141 саг мара вац.

Иштта къа а хьегаш башхадика толамаш доахаш хиларах укх юбилейни шера массехказза дезача совгІаташца белгалъяьккхай фабрика коллектив. ЦхьоалагІча квартале республикерча бытови гІулакхаш деча предприятешта юкъе яьржача яхье кхоалагІа моттиг а йоаккхаш, цунна 700 сом премиелар. ХІаьта шоллагІчеи кхоалагІчеи квартале цунна хьожайир шоллагІа моттиг. Цул совгІа кхоалагІча квартале Грознерча бытови гІулакхаш деча предприятешта юкъерча яхье хьалхара моттиг а хьожаеш фабрика коллективана елар КПСС Грозненски горкомеи горисполкомеи карара кара теЛа ЦІе байракхи дипломи. Кхы а дикагІа толамаш доахаш юбилейни шу чакхдаккхара хьинар кхо ца деш къахьегаш ба предприяте болхлой.

Уж деза совгІаташ доахача дизза дакъа лаьца дукха болхлой ба фабрике. Царех ба столяраш Паничкин Федор Максимович, Бадалов Эдуард Миронович, Салтыханова Улпат Даудовна, Осмаев Шарпуддин Билалович, Шарапкина София Ивановна, кхыбараш. Ийс бетта шоай шера задани кхоачашйир цар. Уж санна бараш веррига а 12 болхло ва фабрике. ХІаьта цехашта юкъе яьржача социалистически яхье къаьстта дика къахьегаш я Саидов Іабдул-Хьамиди мастер-хьехамча Суханова Нина Михайловнан керте латтача мебельни цеха коллективи.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) мастер-хьехамча Н. Суханова хьае езача хІамай чертеж довзийташ я ученикашта Я. Айдамирована, М. Исаевана, Ф. Исмаилована, Т. Куземкинана, З. Сулейманована.

И. ПЛИЕВА сурт.

ТОЛАМАША ХЬИНАР АЙДУ

Дицдаланза дага латт Сийлахь-боккхача Октябра цІей дездаь денош. ХІанз а къаьстта чІоагІа наьха теркам тІаозаш я юбилейна хетаьча торжественни заседане КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателa новкъоста Л. И. Брежнева яь доклади КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совето, СССР Министрий Совето Советски халкъага даь кхайкарали. Цу лоархІамерча документаша дегаш айдаь бола «Победа» яхача сунженски колхоза къахьегамхой кхы а чІоагІагІа низ тІабахийта керда толамаш доахаш юбилейни шу чакхдоаккхаш ба.

Октябра юбилей сийна тІаийца социалистически декхараш кхоачашдеш дика къахьийгад колхозхоша. Паччахьалкхента дехкад 2900 тонн ялат, 3100 тонн баьцадаараш, 900 тонн совгІа гидуаргаш, 336 тонн дулх, 1400 тонн шура. Даьхача толамаша кхы а чІоагІагІа хьинар айдаьд колхозхой, хІаьта цунах кхоачамбаь ца Іеш шу чакхдаллалца кхы тІа 100—270 тонн шура паччахьалкхенга йохка дош деннад колхоза хьайбаш леладераша.

ВІалла теркам лаьгІ ца болийташ чакхдоах колхозхоша кхыдола балхаш а. Хьувкъам чуэцара балхаш йистедаьхад кхаш леладераша. ХІанз чуийнна зябь оахаш, техникана ремонт еш, хьайбашта Іан кийчо еш ба колхозхой.

Дикача хьоккхамашца иттлагІча пятилетка шоллагІа шу чакхдаккха дош деннад колхозхоша.

С. СУЛТАНОВ.

ХА ЗЕХЬА ЙОА ЦА ЕШ

Селхан дуга чуйца даьккхар Гудермесски района «Терек» совхоза механизатораша. Деррига а 3410 гектара тІа кхедир из цу боахаме.

Из культура чуэцача къаьстта хьинаре къахьийгар комбайнераша Хаджимурадов Бахьуде, Хамзатханов Махьмада, Сепханов Сайд-Ахьмада, Чулигов Вараса, Байгиреев Салауде. Дуга духхьала хьоккхаш касарех Іодуллаш хиннача трактористашта юкъе дика болх беш белгалбаьлар вежарий КосумовгІар Лемеи Серуи, Дакаев Нурди. Хьаьнале къахьегама овсарле лакха йолуш болх барах ахчан совгІаташ дир царна.

Дега тоам беш ба чубена хьувкъам. План 37 центнер йолаш хІара гектара тІара 41 центнер дуга даьлар. Цу гІулакхо йиш хилийтай паччахьалкхенна хІанзле 8000 тонн дуга дІадала. Из да кердача Конституце сийна тІаийцача социалистически декхарагІа дІадала дезаш хинначул 450 тонн дукхагІа. Дуга хІанз а дІалуш да паччахьалкхенна.

Къаьстта дика хьувкъалир дуга коммуниста Дуруев Ахьмада кулгалдеча отделене кхаш леладераша. 700 гектарех хІараненна тІара 47 центнер ялат чудера цар.

Звеношта юкъе яьржача яхье хьалхле Геримсултанов Сайцелехьа кулгалдечо яьккхар. ХІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 50 центнер дуга чудера Сайцелехьа ший новкъосташца цхьана.

Кхашка хийца болх бе йиш йолаш этта ха зехьа йоа ца яр духьа еррига шоай торонаш оарцагІъяьха къахьегаш ба укх деношка тІадоагІача шера чуэцаргдолча ялата лард йоллаш боахка цу боахама механизатораш. ТолашагІа йолча агротехнически ханашка 2700 гектара тІа гурахьа юв культураш дІа а йийна хІанз сихбенна зяба лаьтта оахаш боахк уж. ПланагІа укх шера аха дезача 5000 гектар лаьттах хІанзле дукха хІама ца эшаш 3000 гектар аьхад.

ХІанзалца из болх беш 25 трактор хиннай. ХІаьта дуга чуйца даьккхачул тІехьагІа зяба лаьтта аха дІаоттаергья кІезигагІа яле кхы а 15 трактор.

Зяба лаьтта оахача дика болх бу Нохч-ГІалгІай республика Лакхехьарча Совета депутата Мунаев Лече, Абдурашидов Жамирзас, Мусаев Рамзана. Сменни норма 180—200 процент кхоачаш ца еш да дІадахийтац царех хІаране.

Лаьтта сихагІа аьха даккха гІерташ дийнахьеи буси шин сменагІа къахьег механизатораша.

Х. МАГОМЕТОВ.

Дукха хІама дисадац республика колхозийи совхозийи къахьегамхошта укх шера кхеяь юрта боахама культураш чуйца яха. 14 ноябрь тІаккхоачаш цар чуенай 30,8 эзар гектара тІара тІеххьара чуэцаш йола культура — хьажкІаш. Уж чуийцанза Назрановскии Сунженскии районашка мара йисаяц.

ХІанзле 88,7 эзар тонн фуалъяьха хьажкІаш чуенай республике. Уж соахка укх ханна чуйца хинначул дикка дукхагІа я.

КХАШКА—ГУЙРЕ

ХьажкІаш кхеяра а уж паччахьалкхенга йохкара а укх шера тІаийца хинна социалистически декхараш толамца кхоачашдаьд: Грозненски, Малгобекски, Надтеречни, Наурски районий колхозашеи совхозашеи.

Республике гІолла хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 29 центнер фуалъяьха хьажкІаш яьннай. Уж я соахка хІара гектара тІара чуйца хиннарел 4 центнер дукхагІа. 30 центнер совгІа хьажкІаш чуенай хІара гектара тІара: Ачхой-Мартановски, Надтеречни, Сунженски, Шалински, Шелковской районашка.

Чудена даьннад дуга. Соахка хинначул дикка дукхагІа а долаш, республике гІолла 26,2 эзар тонн чуденад из.

Дукха хІама ца эшаш 38 центнер дуга даьннад хІара гектара тІара Гудермесски районе.

План 92 процент кхоачаш а еш, шекара свеклаш 8,3 эзар гектара тІара чуенай. Мерза овлаш чуйца баьннаб: Гудермесски, Малгобекски, Назрановски районий къахьегамхой. Цунца цхьана хІанзчул тІехьагІа чуерзае езаш дукха йисай из культура Шалински района кхашка.

Гурахьа юв культураш 174 эзар гектара тІа дІайийннай хІанзле. Ялата юв культураш дІайийна баьннаб: Ачхой-Мартановски, Веденски, Грозненски, Гудермесски, Наурски, Сунженски, Шалински районий юрта боахама къахьегамхой.

Сихбенна боахк механизатораш зяба лаьтта оахаш. ХІанзле 79 эзар гектар лаьтта аьхад цар.

Зяба лаьтта ахара болх къаьстта дика вІаштІехьбаьккхаб: Ачхой-Мартановски, Гудермесски, Урус-Мартановски, Шалински районашка. Зяба лаьтта ахара планаш кхоачашъе тІехьадусаш да: Надтеречни, Назрановски, Наурски, Шелковской районий боахамаш.

«СССР ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ЯХА ЦІИ Нов. В. В. КОВАЛЕНОКА ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

«Союз-25» яхача космически кемаца орбитальни никъ барах «СССР летчик-космонавт» яха цІи лойла нов. Коваленок Владимир Васильевича.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1977 шу, 15 ноябрь.

ЛЕТЧИКА-КОСМОНАВТА нов. В. В. КОВАЛЕНОКА ЛЕНИНА ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

«Союз-25» яхача космически кемаца орбитальни никъ барахи цу хана денал гойтарахи летчика-космонавта нов. Коваленок Владимир Васильевича лойла Ленина орден.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1977 шу, 15 ноябрь.

«СССР ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ЯХА ЦІИ Нов. В. В. РЮМИНА ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

«Союз-25» яхача космически кемаца орбитальни никъ барах «СССР летчик-космонавт» яха цІи лойла нов. Рюмин Валерий Викторовича.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1977 шу, 15 ноябрь.

ЛЕТЧИКА-КОСМОНАВТА Нов. В. В. РЮМИНА ЛЕНИНА ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

«Союз-25» яхача космически кемаца орбитальни никъ барахи цу хана денал гойтарахи летчика-космонавта Нов. Рюмин Валерий Викторовича лойла Ленина орден.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1977 шу, 15 ноябрь.

НОВ. Н. Ю. АМПУКАЕВНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Дуккхача шерашка беркате къахьегарах, хьинаре общественни гІулакхаш чакхдахарах, хІаьта ваьча дийнахьа лена кховзткъа шу дизарца дувзадена Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен Грамота лойла

АМПУКАЕВ Нажмудин Юнусовича — «Чеченоингушстройматериалы» яхача производственни объединене генеральни директора заместителa.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный, 1977 шу, 14 ноябрь.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ИСКУССТВАЙ ЗАСЛУЖЕННИ ДЕЯТЕЛЬ ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Искусство дегІайоалаяра даькъе карагІдаьмарехи республика общественни вахаре хьинаре дакъа лацарахи Нохч-ГІалгІай АССР искусствай заслуженни деятель яха сийлен цІи лойла:

Ахмедов Хамура Алимовича — художника, НГІАССР художникий Союза члена.

Ливи Валентин Викторовича — художника, НГІАССР художникий Союза члена.

Мамилов Ахьмада Суламбика — НГІАССР Министрий Совета телевиденеи радиовещанеи комитета телевидене студе кинорежиссера.

Миронов Петр Васильевича — художника, НГІАССР художникий Союза члена.

Сновинг Александр Сергеевича — М. Ю. Лермонтова цІерагІча эрсий республикански драматически театра художника-постановщика.

Цугаев Суьйан Сапарбековича—«Вайнах» яхача паччахьалкхен халхара ансамбла музыкальни кулгалхочоа.

Шахбулатов Адлан Маккаевича — композитора, НГІАССР композиторий Союза члена.

Шамурзаев Шамила — художника, НГІАССР художникий Союза члена.

Хакишев Руслан Шалаудиновича — Х. Нурадилова цІерагІча Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен драматически театра керттера режиссера.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный, 1977 шу, 14 ноябрь.

НОВ. В. Д. ОСТРОВСКЕНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика мехкдаьтта промышленносте дуккхача шерашка беркате къахьегарах а хьинаре общественни гІулакхаш чакхдахарах а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Островский Владимир Дмитриевича — «Грознефтегеофизика» треста разведочни геофизика отдела начальника.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный, 1977 шу, 14 ноябрь.

1977 шера СССР Паччахьалкхен премей лауреаташ

Социалистически Къахьегама Турпал Раиса Федоровна Горожаева — мекха йовзаш йола дукха хьажкlаш кхею мастер я. Ростовски областа «Золоторевский» яхача совхоза хий дехкача кхашка кlара гектара тlара 100 центнер я кхы дукхагlа а хьажкlаш йоах цо. Укх гурахьа цига звенос кхеяь хьажкlаш чуэцача «Херсонец-7» яха кхо комбайни «Херсонец-200» яха керда ше-шегlа делача комбайна опытни образеци хиннай болх беш. Цу комбайно «Херсонец-7» яхачул 2,5-зза овсарегlа болх бу. «Золотаревский» яхача совхоза юхашка ше дика хилар хьахьекхад комбайно. 26 балха дийнахьа цо чуийцай 2157 тонн томахьа цо чуийцай 2157 тонн томарaш тlехь хьажкlаш. Дийцахьа эггара дукхагlа чуэцача хана цо чуэцар 30,5 гектара тlара хьажкlаш.

Къахьегаме доккхий гlулакхаш карагlдувларах, техниках дикагlа пайда эцарах, юртбоахама продукци дукхагlа йоакхилга lалашдарах Р. Ф. Горожаевана 1977 шера СССР Паччахьалкхен преми хьожаяьй.

СУРТА ТlА: Раиса Федоровна Горожаева.

В. ТУРБИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

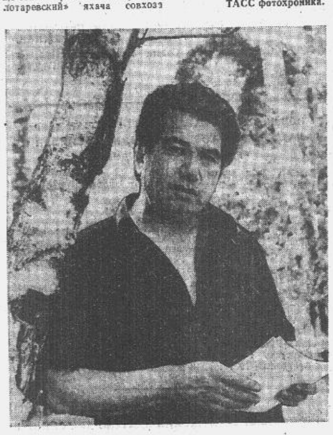

Киргизе халкъа писатела, Ленински премеи Паччахьалкхен премейи лауреата, СССР Лакхехьарча Совета депутата Айтматов Чингиза цlи шерра йовзаш я советски а доазол арахьарча а книжкаш дешараштa. Из «Джамиля», «Материнское поле», «Прощай, Гульсары», «Ранние журавли», «Белый пароход», «Пегий пес, бегущий краем моря» яхача повестий автор ва.

«Белый пароход» яха повести художественни фильма сценарии язъярах Айтматов Чингиза 1977 шера СССР Паччахьалкхен преми хьожаяьй.

СУРТА ТlА: Киргизски ССР халкъа писатель Айтматов Чингиз.

В. САВОСТЬЯНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕЛОРУССКИ ССР. Производства интенсификаце, гlишлон материалий промышленностен гlишлон индустрен предприятешка керда техникен хьалха латта опыти балха юкъейоалаяра ларда тlа къахьегаме доккхий гlулакхаш карагlдувларах. Мински отопительни оборудоване завода выбивальщика Владимир Романович Колоса (сурта тlа) 1977 шера СССР Паччахьалкхен преми хьожаяьй.

В. Р. Колос предприяте болх беш вола 20 шу совгlа ха я. Из керте латта бригада — эггара лакхагlа къахьегама овсарле йолаш болх бара, продукце ликъал тоаяра тlехьа заводе яьржача яхьа инициатор я.

В. ВИТЧЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

ЮБИЛЕЙНИ ШУ ЧАКХДОАЛАШ ЛАТТ

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Берригача советски наха цхьана Нохч-Гlалгlай АССР къахьегамхоша шерра социалистически ях а йоаржаь дикача къахьегама толамца дездир Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара деза цlей.

Сийлахь-боккхача Октябра цlейга республикерча заводий, фабрикий, гlишлошъеча организацей, колхозий, совхозий, транспортни кхычеи организацей коллективаша рапорт делар производственни планаши юбилейни социалистически декхараши толамца кхоачаши тlехкхоачаши дарах. Цlейна хьалхарча вахте цар хьинаре къахьегарах хьахиннар да из.

Республика промышленносто ханал хьалха — 25 октябре кхоачашйир продукци маьхала яккхарен керттера изделеш арахецарен юбилейни шера итт бетта план.

Итт бетта планал совгlа маьхала яьккхар 22 миллион гарга продукци, из хул бlаьрччача 1977 шера тlаийхача социалистически декхарех планал совгlа маьхала яккха лийрхlачул дукха дукхагlа.

Промышленни предприятей коллективаша баьккха толам из да вай Даьхенна цар кийчдаь совгlат.

«Юбилейни вахта толаме чакхъякха!», «Тlехьабусараш боацаш бе болх», «Хlара балха денна — дикала Знак» яхача девизагlа шерра социалистически яхь промышленни предприятей коллективаша йоаржаярах хьахиннар дика да. Юбилейни шу доладеншача хана е из юкъекхаьчача хана производственни планаш кхоачаш ца еш тlехьаюсаш предприятеш яр, хlаьта октябрь бетта план кхоачашйир республикерча ерригача промышленни предприятей коллективаша.

Экономически хьокхамий планаш кхоачашъяреи уж хьокхамаш тоадареи даькъе а дикка каьнн промышленни предприятей коллективаи.

Промышленносто къахьегама овсарле лакхъяра итт бетта план 101,2 процент кхоачашъяьй. Цхьан болхлочоа лаьрхlача соахка итт бетта хинначул 1,1 процент лакхъеннай из, шера тlаийцача социалистически декхарех лаьрхlачул 0,5 процент лакхъеннай из.

Хьинар кхо ца деш къахьегарах, нолаш йолча резервах биззагlа пайда ийбарах, дукхача промышленни предприятей коллективаша ханал хьалха план кхоачаш а еш, юбилейни шера план ханал дикка хьалха кхоачашъяра лард еллар. Царна юкъе а эггара хьалха белгалъяккха езаш я Ленина орден лелаю «Грознефть» производственни объединене коллектив. Цо итт бетта планал совгlа даьккхад 146 эзар тонн мехкдаьттеи 21 миллион кубически метр гази.

Шера тlаийца хинна социалистически декхараш дикка тlехкхоачашдаьд цу объединене коллективо.

Ленина орден лелаеча «Грознефть» производственни объединене бурувдеттараша 1977 шера мехкдаьтта кlеж а тохийташ эксплуатаце дlаеннай 14 скважина, планагlа эксплуатаце дlаяла езаш хиннар цхьайтта мара йоацача, болх ца беш лаьттачарех 12 болх бе йолаялийтай, планагlа болх бе йолаялийта езаш хиннар итт мара йоацача. 1977 шера ийс бетта планагlа 121,8 эзар метр бурув тоха дезаш хиннача, пачхьалкхен план 103 процент кхоачаш а еш цар техар 125,1 эзар метр бурув.

1976 шера ийс бетта техачул укх шера цу юкъа тохкама теха бурув 1,6-зза дукхагlа хилар. Мехкдаьттаца хьайоагlача газах пайда эцилга 91 процентага кхоачалаьд.

Иттлагlча пятилеткагlа доаккхаш дола мехкдаьтта лохца далийта аьнна декхараш тlаийцадар республикерча мехкдаьттахоша, уж кхоачашдеча а дика толамаш даьхад цар, республика промыслашка хlанз лохдалийтац доаккхаш дола мехкдаьтта.

Дика къахьегама толамаш доахаш чакхъяьккхар итт бетта программа «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене мехкдаьтта чакхдоахарашеи мехкдаьттахимикашеи.

Продукци маьхала яккхара итт бетта план 100,6 процент кхоачаш а еш, планал совгlа цар маьхала яьккхай массехк миллион сома маьха товарни продукци. Бензин, фенол, синтетически спирт, дубитель, кхыйола продукци арахецара итт бетта план дикка тlехкхоачашйир цар.

Къахьегама овсарле лакхъяра задани цу объединене коллективо 0,9 процент тlехкхоачашйир, 1976 шера итт бетта хинначул 0,2 процент лакхйир из.

Машинашъечеи металлообработкан предприятей коллективаша социалистически декхараш тlаийцадар укх юбилейни шера 1976 шера арахийцачул 7,5 процент дукхагlа продукци хилийта, хlаьта из итт бетта 8 процент тlаккхийттай.

1976 шера 10 бетта арахийцачул 2 процент дукхагlа хиннай мехкдаьтта аппаратурен радиоприемникаши, электроинструменташ — 24 процент, тракторни прицепаш — 5 процент. Къаьстта дикка къахьегама толамаш доахаш Октябра 60 шу дузача цlейна накъаьхкар укх заводий коллективаш: «Красный молот», «Промавтоматика» НПО опытни завода, «Пищемаш», Гl. Ахриева цlерагlча «Электроинструмент», медицински инструментий, электромеханически, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни, кхыча заводий коллективаш.

Республикерча машинашъеча предприятеех керттера лоархlача «Красный молот» завода коллективо продукци маьхала яккхара итт бетта план 101 процент кхоачаш а еш, планал совгlа маьхала яьккхай 400 эзар совгlа маьха товарни продукци.

Керда производственни мощносташ болх бе а ца йолайолийташ, чурча резервах биззагlа пайда ийбарах арахеца продукци 8 процент тlаккхийттай. Завода коллектива вlаштlехьдаьннад производства эффективность лакхъе. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 101 процент кхоачашъе, планал совгlа мел кийчъяь продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах арахийна я.

«Оргтехника» яхача Грозненски производственни объединене «Электроприбор» завода коллективо продукци маьхала яккхара итт бетта план 3 процент тlехкхоачашйир, арахеца продукци 7 процент тlаккхийттар. Къахьегама овсарле цу заводе лакхъелар соахка итт бетта хинначул 8 процент. Цо а хьахьокх планал совгlа мел кийчъяь продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах арахийна хилар.

Итт бетта планал совгlа арахийцай 18 электрофотографически аппарат, 356 эзар шариковни авторучкаш, кхыйола изделеш.

Керттера план меттел тlаийца встречни план а дикка тlехкхоачашъяьй «Пищемаш» завода коллективо. Итт бетта планал совгlа встречни план а тlехьа дlалаьрхlача заданел совгlа реализаци яь продукци 276 эзар сом мах болаш я.

Къахьегама овсарле лакхъяра план цу завода коллективо 4 процент тlехкхоачашъяьй, хlара цхьан болхлочоа лаьрхlача тlаккхийтта продукци 5 процент я.

1977 шера итт бетта программа толамца кхоачашъяьй Грозненски производственни швейни объединене коллективо. Продукци маьхала яккхара итт бетта план 104 процент кхоачаш а еш, планал совгlа маьхала яьккхай 1,1 миллион сома маьха продукци.

Швейни изделеш арахецара пачхьалкхен план а 4 процент тlехкхоачашъяьй цу объединене коллективо. Къахьегам кхетамца вlаштlехьбаккхарах, чурча кхоачамех биззагlа пайда ийбарах арахеца продукци соахка итт бетта хинначул дукхагlа хиннай «Терек» яхача производственни мебельно-хьун хlамаш еча объединене 9 процент. Ацетонови заводе — 12 процент. «Чечингушводстрой» гlишлошъеча управлене аьшкбетона изделей заводе — 15 процент. Карабулакски химически реагентий заводе — 9 процент. шурий промышленноста объединене — 9 процент. Ермоловски леспромхозе — 13 процент, чхьагlара - коньячни комбинате — 8 процент.

Цу предприятей балха опыто хьахьокх, республикерча промышленни предприятешка хlанз а тlехьа пайда эцанза дукха кхоачамаш хилар.

Дуккхача предприятей коллективаша башха-дика къахьегама толамаш даьха дале а хlанз а тlехьа дукха кхоачамбоацараш долаш да.

Белгалдаккха дезаш да продукци маьхала яккхара итт бетта план шиш предприяте — Грозненски «Трансмаш» заводеи кога гlирс беча фабрикаи коллективаша кхоачаш ца яьлгеи уж тlехьаюсаш хилари.

Дукха цехаш, участкаш я цхьайолча предприятешка пачхьалкхен планаш кхоачаш ца еш.

Промышленни предприятей коллективий балха тlа керттерча кхоачамбоацарех цаl да къахьегама овсарле лакхъяра план кхоачаш ца яр.

Къахьегама овсарле лакхъяра итт бетта план кхоачашъяьяц 20 предприяте. Царна юкъе эггара тlехьаюсачарех я къахьегама овсарле лакхъяра план 98 процент кхоачашъяьь Грозненски ремонтно-механически завод, Сунженски мехлесхоз — 90 процент, цlенош деча эша йоккхий панелаш арахеца Аргунский завод — 84 процент, шекар доаккха завод — 81 процент, «Консервплодоовощ» яха производственно-аграрно - промышленно-торгови объединени — 90 процент.

Промышленни предприятей коллективаша укх юбилейни шера социалистически декхараш тlаийцад юкъарча производства эффективность лакхъе.

Итогаша хьахьокхаш ма-хиллара дуккхача предприятеша толамца кхоачашду шоаш тlаийца социалистически декхараш. Цхьабакъла цхьайолча предприятешка ишта дика лелац из лоархlаме болх.

Цхьайолча предприятешка эсала вlаштlехьбаьккхаб къахьегам, дукха балха ха зехьа йоаю, оборудовании машинаши болх ца беш сеца латташ моттигаш нийслу, из бахьан долаш къахьегама овсарле лохлу, планагlа йоагlачул кlезигагlа арахец продукци.

Хlара болхлочоа дlалаьрхlача Грозненски ремонтно-механически заводен № 4 йолча заводеи арахеца продукци 4 процент кlезигагlа хиннай, Сунженски мехлесхозе — 5 процент. механизированни карьере — 12 процент.

Тlехьабусараш боацаш бе болх яхилга да продукци маьхала яккхара планаш кхоачаши тlехкхоачаши ярал совгlа деррига хьокхамий планаш а кхоачашъелга.

Дlабахача итт бетта дикка шоай болх тоабаьб республикерча подрядни гlишлон организацешa. Шоай низаца гlишлош яра итт бетта план 100,9 процент кхоачашъяьй цар, соахка итт бетта даьрел 4 процент дукхагlа гlишлон-монтажни балхаш даьд.

Подрядни балхаш дара итт бетта план кхоачашъяьй Нохч-Гlалгlай гlишлошъеча управлене, «Грознефтехимремстрой» треста, № 7 йолча треста МУС-а, «Чечингсельстрой» треста, «Чечингушводстрой» гlишлошъеча управлене, «Чечингушводремстрой» треста, «Чечингазстрой» треста, кхыча гlишлошъеча организацей коллективаша.

Планаш кхоачашъеча эггара дикагlа толамаш даьхад Нохч-Гlалгlай гlишлошъеча управлене СМУ-7, СМУ-11, Спец-СМУ, УМС, «Грознефтехимремонтстрой» треста СРСУ-3, «Чечингсельстрой» треста ПМК-422, «Чечингушводстрой» ПМК-2, ПМК-3, ПМК-4, ПМК-7, кхычао.

Дуккхача подрядни организацей коллективаша беттагара беттага, денгара денга дукхагlа лора гlишлон-монтажни балхаш.

Нохч-Гlалгlай гlишлошъеча управлене СМУ-11 даь гlишлон-монтажни балхаш соахка итт бетта даьрел 37 процент дукхагlа хилар, цу управлене УМС 1,6-зза, «Чечингсельстрой» треста ПМК-223 — 18 процент, цу треста ПМК-1066—29 процент, «Чечингушводстрой» гlишлошъеча управлене ПМК-7—35, уж санна дола масалаш кхы дукха доалале йиш я.

Цхьабакъла республике хlанз а тlехьа йолаш я тlехьаюса подрядни гlишлон организацеш. Итт бетта план кхоачашъяьяц республикерча 30 подрядни гlишлошъеча организаце коллективо.

Къаьстта чlоагlа тlехьаюсаш я Нохч-Гlалгlай гlишлошъеча управлене СМУ-3, ПМК-155, «Жилгражданстрой» треста СМУ-4, СМУ-5, СМУ-8, «Севкавнефтегазстрой» объединене гlишлошъеча управлене СУ-7, СУ-9, СУ-11, Новогрозненски ТЭЦ-а СУ.

Дуккхача объекташка материальни къахьегамеи ресурсаш дlа-юха юкъара санна дола кхоачамбоацараш хlанз а тlехьа долаш да гlишлошъеча организацей балха тlа, кхоачамбоацараш долаш дlател объекташ, эсала пайда ийбу гlишлошъеча машинехи механизмехи, эсала вlаштlехьбоах къахьегам.

Юбилейни шу чакхдала юхейисар кlезига ха я. Хlанз боккха лоархlам болаш да хlара звенос, бригадас, участка, цеха бlаьрччача предприяте беча балха кlоаргга анализ а яь, тlехьабусаш хилара бахьанаш тахкар, лоашача хана тlехьабусарг-боацаш гlулакх дара де дезараш чакхдахар.

Хlара коллектива сийлен декхар да юбилейни шера планаши тlаийца социалистически декхараши толамца кхоачаши тlехкхоачаши деш, бlаьрччача пятилетка план ханал хьалха кхоачашъяра йола чlоагlа лард йоллилга.

П. ГРЕБЕНЩИКОВ,
Нохч-Гlалгlай АССР статистически Управлене начальник.

МОСКВА. Политически литература издательства арахийцай «Сийлахь-боккха Октябри адамлен прогресси» яха КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева доклад тlайола брошюра. Из я КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета, РСФСР Лакхехьарча Совета съездий Кремлевски Дворецe 1977 шера 2 ноябре цхьана хиннача торжественни заседане яь доклад.

Йоккха тираж йолаш арахийцай брошюра. Цунна кепатехай Ленина ордена «Красный пролетарий» яхача Московски типографе.

СУРТА ТlА: КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева портрети «Сийлахь-боккха Октябри адамлен прогресси» яха новкъоста Л. И. Брежнева доклад тlайолча брошюра титульни листи.

ТАСС фотохроника.

Законаца биста вахара хlара гlа

Къахьегамхоша яхачунга ладувгlа а хьажа а деза

Йоазонца е къамаьлаца моллагlча пачхьалкхени общественни органа тlаваха тешшаме бокъо еннай СССР Конституце вай хlара гражданина, хlаьта шоашта тlадена дош шоай полномочешка хьежжа, къоастадеи ший ханнахьа цуна жоп далеи уж декхарийла а я.

Гражданий письмошца, заявленешца, жалобашца беш бола болх — ерригача пачхьалкхени общественни организацей, Советий исполкомаша чакхдоахача гlулакхий лоархlамегlарча участкех цаl. Къахьегамхой письмоша новкъостал ду халкъацара цу органий бувзамаш шердеи чlоагlдеи, царех хьахулаш я бахача наха пачхьалкхенна доал деча дакъа лацара форма, общественноста хетар хьаоала средство.

Ала деза, укх тlеххьарча хана вай республика министерствашка, ведомствашка, халкъа депутатий Советашка къахьегамхой предложенешка, заявленешка, жалобашка хьажара болх кlезиг-дукха тоабенна хилар. Дуккха предложенеш боахамеи социально-культурни гlирсаш хьалдеча кулгалдара, социалистически законность чlоагlъяра, гражданий бокъонаш лораяра пачхьалкхени общественни органаша чакхдоахача гlулакхашка теркалъю, халкъа депутатий Советий решенеш кийчъеча хана юкъекхухь.

Наьха письмошка хьежжа даьча тохкамех хьахиннараш каст-каста дувца, уттаду халкъа депутатий Советий исполкомашкеи сессешкеи. Масала, халкъа депутатий Гудермесски городской Совета исполкомо, цу тайпарча тохкамех хьахиннарашка а хьежа, ший заседане дувца оттадир «Къахьегамхой письмошцеи жалобашцеи бу болх районе во вlаштlехьбаьккха хиларах» дола дош. Циггача соцам бир гражданий предложенешкеи жалобашкеи хьожилга бехктокхам ца хеташи бюрократически леладарах инвентарь бюро начальника нов. А. И. Ильинаи домоуправлене начальника нов. В. М. Абрамейконеи выговораш йойла, аьнна.

Гражданий предложенешца, жалобашца, заявленешца беча балха lалаьмате боккхача лоархlаме я моттигера Советаши цар исполнительни комитеташи. Цхьан оагlорахьара, моттигера lаьдала орган, граждашкара шоашка кхаьчача моллагlча хабарга хьожача хана, декхарийла я СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указо яхар дизза кхоачашдара гlулакха эггара нийсагlа бола низкъ шийгара бlаргабайта. Вокх оагlорахьара Советий исполкомашта тlадиллад хьаннагlчун караяле а предприятешка, организацешка, учрежденешка из болх мишта вlаштlехьбаьккхаб хьожаш хадданза тlахьожам лоаттабелга.

Нийса гlулакх да «Гражданий предложенешка, заявленешка, жалобашка хьажара порядка хьакъехьа» 1968 шера 12 апреле арадаьнна СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ кхоачашдара ацетонови заводе, радиотехнически заводе, вlашагlтехача ТЭЦ-е беча балхах» дола дош ший аргlанарча заседане дувца оттадаьча халкъа депутатий Заводской районни Совета исполкомо даьр. Из дувцача хана хьагучадаьлар цу лоархlамеча балха тlара цlенхаштта кхоачамбоацараш, уж дlадахара тlадерзадаь наькъаш белгалдир.

Советий депутаташа, шоай статусах долча законага хьежжа шоай харжархой тlаийбу, цар предложенешка, заявленешка, жалобашка хьеж, къоастаде компетентни органашка дlакхухьийт къахьегамхой письмош, уж къоастадара гlулакх мишта лел хьож, хlаьта, нагахьа санна эшаш хилча шоаш а дакъа лоац цу гlулакха юкъе.

Укх тlеххьарча хана дуккхача Советий исполкомаша хьавlашагlа а етт, тахка а тохк гражданий жалобаш. Цу гlулакха ерига жалобаш йоагlйоагlача тайпара боахамеи социально-культурни гlулакхий доакъошта дlаекъ. Царех хlара группе къаьстта белгалйоах гражданий бокъонаш lохьекхаеши социалистически законность телхаеши хиларах, наха эшарашка тlагlоллара мара дlа ца хьожаш, дош ца хетачох мара уж теркал ца деш хиларах йола жалобаш.

Цу тайпара хоржаш дlанийсйир наьха жалобаш дукха ха йоацаш г. Грозне Ленински, Заводской, Октябрьски райисполкомашка. Иштта хьежачул тlехьагlа гучадаьлар дукхагlа йола жалобаш цу районашка нах чубаха цlенош воча хьал тlа хиларах, хий ца тоъаш моттигаш нийсъяларах хьайна хилар. Цу Советий исполкомаша уж кхоачамбоацараш теркалдаизеи уж дlадахара шоай низаш тlадахийтанзеи даргдац.

Жалобаш вlашагlтохаши къестаеши къаьстта боккха организационни болх бир Советий исполкомашка СССР кердача Конституце проект юкъача юкъагlа. Предложенеш, заявленеш, жалобаш гулъю бюрош вlашагlъеххар ерригача Советашка. СССР Керттера Закон дувцача юкъагlа даьхка дукхагlа дола письмош кхы хье ца долийташ къоастадир. Материалаш е ахча дlадахийтанза ца доалаш дола вожаш белгалонаш а яь lолехкар, тlехьагlа тардаларга хьежжа къестадергдолаш.

Къахьегамхоша тlадена дешаш нийсеи шоай ханнахьеи къестадайтар духьа лоаттабеча тlахьожаме хьинаре дакъа лоац социалистически законностеи общественни порядок лораяреи дешашта йолча массазарча комиссеша. Цар декхарех цаl из да.

Теркалбе боагlаш ба Заводской, Гудермесски, Шелковской райисполкомашка вlашагlъеххача массазарча комиссей болх.

Цунца цхьана, халахете а, къахьегамхой письмошца Советий исполкомаша болх во беш, предложенеш, заявленеш, жалобаш лерттlа теркал ца еш, предложенеех, заявленеех, жалобех лаьца тlаийца решенеш кхоачашъелга lалаш ца деш йола моттигаш а нийслу. Из белгалдаьхар «Гражданий предложенешка, заявленешка, жалобашка хьажара порядка хьакъехьара» 1968 шера 12 апреле СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ кхоачашдара практиках» дола дош дийцача Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета соцам тlа.

Белггала аьлча, цу тlа белгалдоаккх, гражданий бокъонаши законо лорадеш дола хьашташи телхадара, цlаькха а жалобаш хьееш дола бахьанаш дlадахара баиза барг мел боаца болх министерствашеи ведомствашеи, халкъа депутатий Советаша а цар исполнительни комитеташа а беш ца хилар. Предложенеш, заявленеш, жалобаш lома а еш кийчъяьча материалех пайда кlезига эц общественни производства эффективность дlахо лакхъяра, пачхьалкхени къахьегамеи дисциплина чlоагlъяра, доал ца хиларцеи хlамаи хьурмат ца дарцеи лоаттабу къовсам чlоагlбара.

Жалобаш къаьстта дукха ух юрташ тоаяра, керда тlаьш тахкареи къаьна дараш тоадареи, наькъаш дахкара, юрташка гази электричествои чуийлара даькъе кхоачамбоацараш долаш йолча Советски, Шалински, Урус-Мартановски, Грозненски, кхыча районашка бахача нахагара.

Районашкара леткъаш уха письмош дикка кlезигде йиш яр, нагахьа санна боахамий кулгалхоша гражданий предложенеш, заявленеш, жалобаш шоаш болчча метте дикагlа теркалйоре.

Цу даькъе цукха хlамаш де йиш йолаш я советски органаш. Теркалъе йоагlа Гудермесски района халкъа депутатий Суворов - Юртовски юрта Совета исполкома балха опыт. Масала, исполкомо кийч а яь ший здане чу хьалтехай стенд: «Заявленешцеи жалобашцеи хьанна тlаваха веза». Цу тlа цlераш яьхай юртарча дуккхача наха хьашт дола моллагlа хьадда дешаш къесталелга тlадиллача учрежденей. Заявленей образецаш, царца хила дезача документий перечень я. Дагалаьцача цу тайпарча хlамо ха кlезига кхоац гражданий а юрта исполкома болхлой а.

Къахьегамхой письмошца беш бола болх лоархlаме хилар хьахьокх, Владимир Ильич Ленина, мукъа ха геттара кlезига йолаш ше хиннаволлашехьа а, гражданий предложенешцеи письмошцеи беча балха чlоаггlа лоархlам баь хиларо, цу даькъера бюрократизми волокитеи дlаяккхара, гражданий бокъонаш чlоагlагlа лораяра тlадерзадаь гlулакхаш чакхдаьха хиларо.

В. МАРЗИЕВ,
Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета орготдела инструктор.

ЖУРНАЛА АРГlАНАРА НОМЕР

Дикача къахьегама хьокхамашца накъадера советски халкъ Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузача денна. Толамца кхоачашдир цо цlей сийна тlаийца социалистически декхараш. Цу коталонашка мишта кхаьчаб дувцаш дукха материалаш я «Сельские зори» яхача журнала аргlанарча ноябрь бетта араьынача номера тlа кепатеха.

Кхаш леладерий, механизаторий, юртбоахама специалистий теркам тlаозаргболаш я «Ипатовцаша дlадоладаьр — массане а хьаллаьцад» яхаш йола КПСС Ставропольски крайкома хьалхарча секретара М. Горбачева язъяь статья. Ка бола ялаташ чуэцара технологех, цо шоай края колхозаштеи совхозаштеи баьча пайдах дувц авторо.

«Цхьан дезале» яхача подборкана кlал кепатеха материалаш Къилбаседа Кавказе дахача доккхийчеи зlамигачеи къамий экономика, культура дегlаахарах дувцаш я. Кlоарга чулоацам болаш я цу хьакъехьа Дагестански АССР Хасавюртовски района «Курушский» совхоза отделене управляюще Социалистически Къахьегама Турпала С. Р. Кулиева, Урус - Мартановски района «Горец» совхоза дояркас СССР Лакхехьарча Совета депутата М. С. Умхаджаевас, Къилбаседа - Хlирий АССР Кировски района «Кавказ» яхача колхоза бригадира, РСФСР заслуженни механизатора Д. Е. Накусова, Черсий-Балкхарой АССР Урвански района Ленина цlерагlча колхоза механизированни звенона кулгалдеча А. К. Арамисова язъяь статьяш.

«Дагестанский сельскохозяйственный» яхача статья тlа цун авторо института ректоро, профессоро М. Джамбулатова дувц шоай институтах, цига луча знанеех.

Цу тайпара кlоарга чулоацам болаши йийшача боккха пайда лургболаши кхы а дукха материалаш я журнала аргlанарча ноябрь бетта араьнача номер тlа.

С. ЧЕРВОНЫЙ,
журнала корреспондент.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МЕХКДАЬТТАЙ МЕХКДАЬТТА-ХИМИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ ДЕЯТЕЛЬ ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Республика мехкдаьтта промышленность дегIайоалаеча доккхий гIулакхаш карагIдувларахи общественни балха хьинаре дакъа лацарахи Нохч-ГIалгIай АССР мехкдаьттан мехкдаьтта-химически промышленноста заслуженни деятель яха сийлен цIи дойла:

Данилов Виталий Ивановича — «Севкавнефтегазпереработка» яхача объединене № 2 йолча технологически цеха воккхагIволча оператора.

Детистова Валентина Федоровнана — А. Шерипова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача завода лаборатере начальника.

Кочкина Людмила Яковлевнана — Н. Анисимова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода центральни лабораторе начальника заместителa.

Кимаев Мухьади Мовсаровича — В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода воккхагIволча оператора.

Киселев Петр Тимофеевича — Н. Анисимова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода воккхагIволча оператора.

Мамаев Маулет Аблулхажиевича — СССР 50 шу дизарэ цIерагIча Грозненски химзавода слесара.

Нацушалиев Исса Хасиевича — «Малгобекнефть» яхача мехкдаьттен гази йоаккхача управлене скважинашта капитальни ремонт еча бурильщика.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный,
1977 шу, 4 ноябрь.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

СОЦАМАШ КАЬХАТА ТIА ДУС

Шовзткъа коммунист ва «Малгобекский» совхоза партийни организаце. Парте Уставо дIадеххача тайпара дисциплина йолаш, балха тIа а вахаре а шийгара дика хьоккхам луш, дог-цIенача гIулакхаца а бакъдолча дешаца а хьаьнала къахьегача наха везнйташ, уж шийна тIехьабаха, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара оарцагIбаха вIаштIехьдоалаш хIара коммунист хилча боккха низ ба из.

Фу даьд совхоза партийни бюро коммунисташ цу нийсача ваькъа тIа бахара, вIаштIехьдоалий совхоза коммунистий Уставо белгалдаьха декхараш дизза кхоачашде, шоашта а Даьхенна а хьалхашка цIийбала ца безаш боахаме де лаьрхIар чакхдаккха?

Тахан латтача гIулакхех из царна карагIдоал ала йиш яц. Цунна тешал ду боахама укх шерарча балха хьоккхамаша. Совхозо кхоачашдаьдац ялаташ хьувкъадара декхараш. Цудухьа паччахьалкхенна дIаденнадац 500 тонн мара ялат, планах 750 тонн езаш хиннача, генараш дIадалара плац кхоачашъяьлд 23 процент мара. 500 гектара тIа дIаегIа комсаш я совхозе, царех кхо бIаь хьатIадоагIача шера планах хьувкъам бала безараш а йолаш. ЛерттIа оасар де, молхаш тоха, кхы эша Iунал де вIаштIехьа ца далар бахьан долаш воча хьале я совхоза комсаш, хIаьта 58 гектара тIара яраш геттара яйна дIаяьннай. ВIаштIехьдаьннадац укказа агротехнически дикагIйолча ханашка гурахьа дув ялаташ дIадс, зябь аха. Чуйнца яьннаш хьажкIаш.

Алхха цхьан совхоза детта доахан леладеча ферма коллективо кхоачашду шурен дулхи даккхара а уж паччахьалкхенга дохкара а декхараш. Укказа а планал дуккха дукхагIа ба уж продукташ яхарга дIабаха мах. Тахханалца Iана кийчо яьяц совхоза доахан, хьакхарч, жа латтача моттигашка. Геттара во латт совхозе къонача боахама эша гIишлош хьальяра гIулакх...

Уж а кхыдола а кхоачамбоацараши цар бахьанаши гучадоахаш, уж дIадахара наькъаш белгалдоахаш, партийни бюрона цIенхаштта критика еш чакхъяьлар укказа хиина совхоза коммунистий отчетно-хоржамий собрани а.

— ХIара собране дувц совхоза болх тоабара дош, — аьлар божа бетташ йолча Пешхоева Нинас, — тIайиду кхоачамбоацараш дIадахара тIадерзадаь дика соцамаш. Цхьабакъда уж кхоачашдац. Цудухьа де лаьрхIар чакх ца доаккхаш дус, боахама гIулакхаш тоалац. БIаьччача аьхки саг хиннавац тха ферме Iана кийчо яра йоакхо еш. Дена Iа хьатIакхаьчад, доахан латта моттигаш тоаяьяц, йIоахъяьяц. ХIанз совхоза а района а кулгалхой каст-каста боагIа ферме Iана кийчо хIана яьяц ала. ГIулакхаш лерттIа хургдар ший ханнахьа цу деша йоакхо яьяларе, цу хьакъехьара партийни собраней а партбюро а соцамаш кхоачашдара ханнахьа оарцагIбаьннабаларе.

— ЛерттIа вIаштIехьдаьха хьалаш а дукха къахьегам а эшаш гIулакх да хьакхарч кхеяр, — аьлар хьакхарч лелаеш йолча Т. М. Иножаевас. — Цхьаккха тайпара Iана кийчо яьяц укх шера тха ферме. ЗIамигача хурскашта дIайха хий эш. Кхыметтел из дIоахде моттиг яц тхо долча. Болх беш яц котельни. Тахханалца кIезига йоакхо ю совхозе болх бераштта эша хьалаш вIаштIехьдахара а. Кхыметтел маькх эца а дикка гаьна МагIалбике даха деза тха. Тхо дахача моттиге хьаергъя яха ларек вIалла а хьайийлла йоалаш яц. Сона лов дIахо йодача хана совхоза партийни бюрос цу деша дукхагIа йоакхо яр.

— Сона хетачох, дIахо болх тоабара эггара хьалха де дезар — керттерчен юкъерчен специалистий, боахама тайп-тайпарча доакъой кулгалхой дисциплина тоаелга да, — аьлар Долакоарча юрта Совета исполкома председателa У. Д. Гуноева. — Уж декхарийла ба шоаех тийша, шоашка дIаеннача моттига бизза дай хила. Шендаь юкъера дIадаккха деза болх беча моттигашка къаракъаш мелилга. Царна бIарахьеж болхлой. ХIаравар ва «хьанехка ер де дезар, цо из даьдац», яхаш. Дукха да вай воаш хьаде йиш а йолаш ца деш латтараш. Цун уйла е еза эггара хьалха вай, коммунисташа. Ер ишта хила деза, ер ишта де деза вай яхарах хьабала пайда бац, цу даькъе вай воаш хьоккхам луш ца хилча. Хьа а баькха арахьарча наха дергдац вайна эшар.

Иштта, керттерча даькъе балха а къахьегама а дисциплина чIоагIъе езилга дар коммунисташа — шоллагIча отделене агронома А. Г. Эрсиноева, совхоза керттерча ветеринарни лоро И. С. Батыжева, керттерча инженера С. З. Картоева, керттерча агронома Ш. М. Исраилова, кхыбараша собране даь къамаьлаш а. Цар белгалдаьккхар болх хьабе техника кхоачам боллаш ца хилар, йолаш яр а дIаоттаен тоаен моттигаш ца хилар, агрокультура лоха хилар, дуккхачар дисциплина лоха хилар, болхлошта эша вахара а салаIара а хьалаш вIаштIехьдаьха ца хилар, моллагIа дIадоладаь дика гIулакх дIачаккх ца доаккхаш юкъагIа дусаш хилар, иштта кхы дIахо а.

Ала йиш яц партийни бюро совхоза гIулакхаш тоадар духьа цхьаккха терко еш яц, аьнна. Отчета чуйоагIача хана нийс партийни собрани а 11 бюро заседани а хиннай совхозе. Царех хIаранахьа хIана дац аьнна дийцад совхоза болх тоабара тайп-тайпара дешаш, тIайидаьд дика соцамаш. Бакъда уж кхоачашдара лерттIа тIахьожам хиннабац. Цудухьа уж решенеш керттерча даькъе каьхата тIа йисай, чакхдаккха лаьрхIар чакхдаьккхадац. Е цунах боагIача боараме цхьаккха сагагара бехктоккхам хьа а бийхабац.

Масала, Iана кийчо яра дош партийни собране санна бюро заседане а шозза дийцад. Из кийчо чакхъяккхара ханаш белгалйоахаш, цу деша бехктоккхаме бола нах белгалбеш соцамаш тIайийцад. Ший ханнахьа Iа хьакхаьчад, хIаьта совхоза фермашка Iай хьайбаш кхабара кийчо ца еш йисай. Иштта да гIулакхаш боахама кхыча доакъошка а.

Цо гойт, собране белгал мадаккхара, совхоза коллективо шийна хьалхашка латта декхараш дизза кхоачаш ца дара, из дуккхача хана денз тIехьаюсаш хилара, тахан а цун балха иштта дукха кхоачамбоацараш хилара керттерча бахьанех цаI — шоай а лакхехьарча органий а соцамаш кхоачашдара партийни бюрос боагIаш бола тIахьожам ца лоаттабаьлга долга, цу даькъе шоашкара хьоккхам тела безаш бола коммунисташ а ледарло гойташ болга.

Из бакъдеш дар собране къамаьл даьча КПСС горкома секретара И. Л. Гиряева дийцар а: «Оаха парте горкоме алхха бюро заседанешка кхоза дийцад фермашка ханнахьа Iана кийчо яра дош, — аьлар цо. Белгалдаьхад цу гIулакха де дезараш. ХIанз диазлагIа дувца из дош кийчдеш а да тхо!».

Цо цIаьхка а хьахьокх МагIалбикерча цхьайолча партийни организацей балха а царна кулгалдара а стиль эргаяьккха тоае езаш хилар.

Белгалдаьха цIенхаштара кхоачамбоацараш сихагIа дIадахара а совхоза партийни организаце беррига болх дIахо тоабара а тIаберзабаь соцам тIайийцар собране.

А. БАСИЕВ.

ВАХАРА КЕРТТЕРА ЗАКОН IОМАДУ

Пропагандистех дола дувцараш

«...Дуккхача шерашка пропагандистски болх хьинар гойташи тешамен барах КПСС Нохч - ГIалгIай обкомага декхар долда нерудни гIишлон материалаш йоахачен уж чакхйоахачен Карабулакски завода планово - экономически отдела начальник Горчханов Исраила Аюп парте Нохч - ГIалгIай обкома политически дешара ЦIен Сийлен улга тIа дIаязве...».

Уж мугIараш КПСС Сунженски райкома бюрос яьча решене тIара Iодийшача Аюпах кхета а кхычарна цун балха опыт йовзийта а безам хилар са.

«Социализми къахьегами» яха проблема Iомаеча экономически школа пропагандист ва Горчханов Аюп. Ткъаь сагах латтача цун ладувгIархой группаца бараш завода керттерча балха участкашка къахьегаш, юкъера а юкъера специальни а дешар дийша болхлой, инженерно-технически болхлой ба. КхоалагIа шу да из тема ладувгIархоша Iомаю.

— «Социализми къахьегами» яха тема Iомае дIайолаеш, — йоах пропагандиста ше, — оаха тхоашта хьалхашка декхар оттадир эггара хьалха тхоай предприяте экономика йовза, производства эффективность, продукце дикал лакхъергйола наькъаш лаха. Иштта да иттлагIча пятилетке парте вайна хьалхашка оттадаь керттера декхараш. — ШоалагIа-дале, — дувц дIахо Горчханова, — къахьегамхошта политически, къахьегамен, нравственнии кхетам балара болх цхьана тарбеш бе аьнна идеологически болхлошта хьалхашка оттадаь декхар а дицдалийтац аз. Наьха сакхетам лакхбарга хьежжа хул цар къахьегама толамаш а производстваца дола творчески гIулакх а.

Мишта карагIдоал пропагандиста шийна хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашде?

Карабулакера жагIан продукци йоаккхеи из чакхйоахеи завод республика тIехьаюсача предприятешта юкъе йолаш хьайоагIа массехк шу дар. Пропагандист, ше экономист хиларга хьежжа, духтIавала хьож цун бахьана. Предприяте болх юхатетташ бар технически база эсала хиларо, биззача низагIа болх бе торо хилацар завода, болхлой кадраш каст - каста хувцаялар, арахецача продукце ассортимент а цун дикал а кIезига хилар, оборудованех бизза пайда эцара болхлой технически говзал лоха хилар, иштта кхыча бахьанех. Уж бахьанаш а, кхоачамбоацараш дIадахара хьакъехьа дола шийна хетараш а пропагандиста дувца оттаду предприяте производственни совещанешка а партийни бюро заседанешка а. Болхлой активаца цхьана пропагандиста

[illegible]

ДIадахача дешара шера цу лостамагIа пропагандиста нахаца баьча кхетама балхо, предприяте экономика кIоаргга Iомаеш чакхъяьхача занятеша гIо дир коллектива шийна хьалхашка латта декхараш кхоачашдарга из яккхара. Продукцена реализаци яра итт бетта план 107 процент кхоачашйир завода коллективо, ялх процент лакхъелар балха овсарле. Предприяти болх бе йолаеннача хана денз ца хинна хIама да из.

ХIанз пхи тайпа продукци арахец заводо, хьалха ши тайпа мара ца хиннача. Дикал лакхъяларца дувзаденна дукхагIа хоатташ а дIайеш я из. Шин фракцегIа бола жагIа, шин фракцегIа йола гIум, аьта жагIа 80 процент хиллал бар вай республика гIишлон индустре хьашташка дIабода, юхебисар — Астраханерчен Элистерчен потребителаша дIакхухь.

Продукци дукхагIа хоатташ дIайиярца дувзаденна алсамдаьннад болхлой алапеш а. Цудухьа болхлой каст - каста хувцабалара дош а ши-шегIа дIадаьннад.

Заводе со хиннача дийнахьа шоай аргIанара заняти еш бар школа ладувгIархой. Дешара шу доладелча денз кхоалагIа заняти яр цар из. Хьалхарча заняте «КПСС XXV съезда решенеш, иттлатIча пятилетка декхараш кхоачашдара. Сийлахьбоккхача Октябра 60 шу дизара юбилея даха ма - доаггIара накъадахара тIехьа дерригача халкъо лоаттабу къовсам» яха тема Iомаеш хиннаб ладувгIархой. ШоллагIча заняте денз дIадоладаьд цар КПСС ЦК октябрьски (1977 ш.) Пленума, СССР Лакхехьарча Совета аргIан йовцача ворхIагIча сессе мате-

[illegible]

дика маIан деш а дар ладуагIархоша кадраш кийчъяра йолча инженера Басиева Тамара Аполовнас, технологически оборудованена ремонт еча слесараша, производстве хьалхалаттараша Морев Василий Александровича Полушкин Александр Викторовича, Колодезный Виктор Александровича, кхыбараша даь къамаьлаш.

Цар даьча къамаьла итог а еш кердa тема яшха волалу пропагандист. Кердача Конституце проект хьалха денз ладувгIархошта йовзаш хилара деша терко а еш цун статьяй керттера чулоацам белгалбеш къамаьл ду цо. Белгалду вай обществас хьаьча социализмо Марксен, Энгельсен, Ленинен сийлахь - йоккха уйлаш чулоацаш хилар, 1936 шера денз советски общества вахаре хиина керттера социально-экономически хувцамаш, коммунизмага вай дугача дегIаенача социализма керттера башхалонаш, СССР кердa Конституци марксизм - ленинизм творчески дегIакхувалача юкъедихьа доккха дакъа хилар, иштта дIахо а.

— 1936 шерага диллача, вай мехка экономика дукхагIа торо я бахача наьха тайп - тайпара хьашташ дикагIа кхоачашдара. Цу тIа лакхбеннаб наха юкъера общественни гIулакхаш къестадечара советски сага лоархIам. Сага хьалхашка кхы а доккхагIа, бехктокхамегIа декхараш увттаду обществас. Цудухьа кердача Конституце тIа гражданий бокъонаши декхараши вIаши айхха бувзам болаш да.

— Кердa тIайийца Конституци — вай вахара Керттера Закон, советски наьха къахьегамен общественно - политически хьинар айдеш дола документ хилар кхета а деш. хIара

[illegible]

хьа къаст ладувгIархой.

• С. ШАДИЕВ.

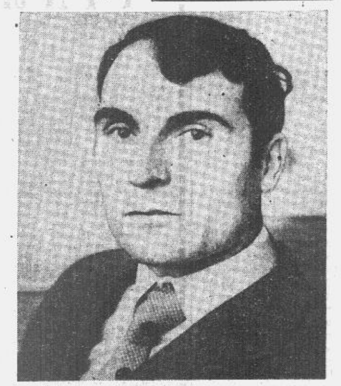

СУРТА ТIА: пропагандист А. И. Горчханов.

И. ПЛИЕВА сурт.

КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА V ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

САГА ДАГАРДАР ТЕРКАЛДЕШ ХИЛЧА

(Атеистически кхетам балара балха опытацара)

Коммунистически хьисапе дуне довзилга вIаштIехьдаргдац наьха сакхетам чура ширача замах юхедиса во гIулакхаш, цу даькъе дына дувзаденна чудесса харцдараш а, дIа ца даьхача. Цу балха тIа лоархIаме лостам ба Iилма-атеистически кхетам балар. Цу балха цIенхаштта уйла тIайохийт республикански медицински училище.

Укх ворхI шера администраце, партийни профсоюзни организаце инициативагIа, генетикан биологи преподаватель К. Н. Немзер керте а волаш, училище болх беш я атеизма дешашта йола совет. Цунца ба бе-беча къамех бола преподавателаши лораши.

Совета балха лостамех цаI ба балхаца ювзаенна йоацача хана атеистически кхетам балар. Цу гIулакха кхаь шера перспективни тематически план оттаяьй. Цул совгIа, сентябре, цун бокъонца эшарга хьежжа, дешара карарча шера план оттаю. Цу тIа белгалъю шийна хьашт хиларга хьежжа группо дIатIаэца йиш йола атеистически темаш. Уж планаш дешархой ханаш, цар дешара кийчо, къамал теркал а деш уттаю.

Масала, организационни балха тIа атеистически кхетам балара дешашта опыт дIа-хьа эц классни кулгалхоша, классни кулгалхоштен общежите воспитателаштен методически новкъостал ду атеистически мероприятеш белгалъяран чакхъяхарaи.

Политически дешара гIулакха а иштта дукха бе-бе материалаш белгалъю. Царна юкъе я «КПСС XXV съезда решенешка хьежжа еш йола атеистически пропаганда дIахо эргаяьккха тоаяра», «Хаттарийи жопийи сайре вIашагIйоллари чакхъяккхари; (вIашагIтехача дешаех лаьца пенгазет арахецар»), «Коммунизми дын» яха темаш а йолаш, КПСС XXV съезда хетаяь Iилма-теоретически конференци вIашагIйоллари чакхъяккхари» санна яраш а.

Атеистически пропагандана юкъе йоккха моттиг дIалоац ленински тематико меттел. моттигерча дешаша а: «Ленински халкъий доттагIала политика толарн ислама позицешн», «Ислам — Нохч - ГIалгIайчен територе тIа», «Ислами кхалсагн», «Республика территоре тIа хьувза мурдий тоабаш». Цу материалашка дукха я пайдане факташ, училища башхалонаш теркалъю.

Укх ялх шера училище ханханнахьа чакхдоах «Атеиста дн». Совета члена, библиотекара М. С. Чахкиевас училишерча радио чу гIолла передачаш ю. Группашка лекцеш еш, докладаш ю, диафильмаш гойт, беседаш ю, журналаш тIарен газеташ тIарен статьяш еш.

Училища общественни профессей университете, преподавателя Александра Ильинична Качан кулгалхо а йолаш, болх беш я тематически лектори. 32 саг ва цунна юкъе. Лекторе членаша шоаш кийчъю рефераташ, докладаш. Тексташ чIоагIъяь яьннчул тIехьагIа лекторaша - атеисташа беседаши докладаши ю училище меттел, больницашка а, фельдшерскии акушерскии пункташка а.

Белгалдоалаш хIама да, хьалха хиннача дуккхача лектораша - атеисташа шоащ училища чакхъяьккха баьнначул тIехьагIа дIахо а атеистически знанешта наха юкъе чIоагIа пропаганда еш хилар. Масала, из йистеяьккхача Ибрагимова каст-каста Заводской районе лекци еш — «Ислами дынага диллача цун маIани», Фарофонова Верас — «Кераста ды хьахилар» яхача темах лаьца.

Балхаца ювзаенна йоацача хана дешархошта атеистически кхетам луча формаех цаI — тематически сайренаши конференцеши яр. Алхха укх тIехьарча хана хиннай укказа «Коммунизми дын», «Сага кхетам толар» яхараш санна йола Iилма - атеистически конференцеш.

Хаьдда масалаш а кхувлаш, дешархоша хьахьекхар реанимаце даькъе Iилма толар (организм дийнъялар). Белгалаьча, Дай-мехка тIема инвалидий госпитале РСФСР заслуженни лоро Перестенко Максим Ивановича дика кайоалаш дIадоах «пхьагала борд», «берза баге», тоама тIодаш, маьженаш, юхамаччахьа хоттаялар, кхыдараш санна дола эйпаш. Хургболча фельдшерий, акушерий, медицински сестрай дог теш, чIоагIен кIоарген эзанеш йолаш волча сага мара Iалама низаш эшадулургдоацилгах.

Цу цхьан ханна дын цIейши обрядаши (эрсий мархаш, Iисапайхьмар ваь ди, бусалба наьха мархаш, кхыдола цIейш) леладаро наьха могашала доккха зе ду. Духхьал цу деношка Iазап хул дуккхачарга сов дукха хIама яаех, е моцалла гIоарал доврах. Цудухьа массаза а, цIейш дезду денош гаргакхаьчача хана е уж дездаь даьннача тIехьагIа зелу кера лазараш дола нах дукхагIа хилар, къаьстта а ха яха нахи бераши.

— Цу тайпара цIейш хьатIакхоачача хана, — йоах Клара Айзиковна Немзера, — дына духьалара пропаганда чIоагIагIа ю оаха.

Аудиторешка, больницашка, медицински учрежденешка каст-кастагIа еша йолалу лекцеш: «Iилма — сердало, ды — боадо», «Сага психика къайлагIара хIамаш», гипноза сеанс а гойташ. «Искусствон дын» яхаш сайре хилар общежите. «Москвана юхе Мытище чай малар» яха Перова, «Курски губернена крестни ход» яха Репина, «Йокъал» яха Мясоедова картинаш а гойташ, дешархоша дийцар ды лелабеча наьха моттийта гIулакхаш, дын реакционни маIан хьагучадоахар. Сайре Маяковске, Багрицке, Суркова произведенеш а ешаш чакхъяьлар.

Дына духьалара пропаганда къаьстта чIоагIъелар училище КПСС Нохч - ГIалгIай обкома X-гIеи V-гIеи (1977 ш.) пленумаш хинначул тIехьагIа. Цига социологически анкета оттаяьй, керда деша хьачуйицарий ерригача группашка шерра-шера анкетировани ю. Хьахиннараш совете вIашагIа а тох, дувца а дувц. Уж — атеистически балха юххьанцара материал.

Дешархоша шоаш дикен хозей кийчъю гойтара агитаци. Арахец «Дына хьакъехьа», «Тамашаши харц уйлаши» яха стенд, «Атеист», «Атеистически калейдоскоп» яха пенгазеташ, бетта-бетта арадувл «Атеиста календарь» яха журнал, «Боадонна духьала», «Iилмен дын» яха альбомаш, «Хьахатта — атеисташа жоп лу» яха стенд.

Кераста а бусалба а дыний тайп-тайпара тоабаш я вай республика территоре тIа. Царех дуккхаяраш кагирхой шоашта юкъеоза гIерт.

ЗIамига йолча хана пхьарс лозабаь хиннаб Таня яхача йиIига. Ший ханнарча бераша из бахьан долаш футтаръеш хиннай из. Цунах чIоагIа бохам баьннаб Таняна. Из теркалдаьд баптисташа. Шоай тоабах дIакхетилга дувцаш хиннад цар йиIигига, кхычаргахьарча бохамах дала лораергья хьо яхаш из теша а еш. Тоабанхоша сатийна йитаяц йиIиг кхыметтел Таня медучилище деша яхача а. ХIаьта общественность, керттерча даькъе училищера атеисташ, юкъегIертачул а хIаьта иштта нана чIоагIа оарцагIъяьнначул а тIехьагIа мара тоабанхой тIехьара дIабаха магаазар.

Дына духьала еча пропаганде къаьстта боккхача лоархIаме ба дешархоша беш бола индивидуальни болх. Цкъа классни кулгалхочо Лаская Зара Ивановнана гучадьлар, цхьа дешархо дын къамаьл тIадола письмо хьатIаяздеш йоаллаш хилар. Гудермесера дена хиннад из письмо йиIига даьшка. Вешта, цигара духхьашха бена «дына хьехам» хинна Iийнабац из, цудухьа цу хIаман уйлае мегаргьар города общественносто.

Доккхий дикаш хургда яхаш хиннад письмо тIа, нагахьа санна из деба а даь нийс адресагIа дIа-юха дохьийте. Цу цхьан ханна доккха во доагIаргда яьхад цу тIа, нагахьа санна шоашта тIадилла из гIулакх кхоачаш ца даьрашка. Кхоачашдара йилла ха 14 ди хиннад.

Из долла хIама совета председателa Немзер Клара Айзиковнана дIадийцад Зара Ивановнас. Ше цхьаь йолча къамавл даьд йиIигаца, тоабанхоша леладеча гIулакха маIан фуди къаьстта а дезалга сагогон гIайгIен кхаьчача хана (хIаьта цу дезалера воккхагIволча веший сесаг дIаяха хиннай) цар из сендухьа леладуи дIахайтал цунна.

Шийга дийцачох тийша а тийша, йоIо атеисташка дIаденнад письмо. Ши кIира дIадаьннад. Е дешархочоа а, е цун дезала а цхьаккха тайпа водар кхы тIаденадац. ЙоI ше раьза а йолаш, цо дакъа а лоацаш совето группашка дувцаш чакхдаьккхад письмо. Цул тIехьагIа диспут яьй». «Малав хьа бокъонца вола доттагIа, новкъост, вошa». ДIа-хьа а эцаш, массане а къамаьлаш деча хана гучаяьннай ды лелаберий харцо, унзара боахаши кхерам тIатувсаши цар леладу бIеха гIулакхаш. Дына духьала кхыйола коммунистически морала факташ.

Индивидуальни болх бар бахьан долаш тоабанхой бера хьаяьккхай дыно кхетамах тувлаяь нана в йолаш хинна Кода Люда. Коллективо хIара денна беш кхаь шерая ах шеран йоIаца дукха болх барах, хадданза йоакхо ярах, дагарчох сакхуьш хиларах лийрхIар кхоачаш хиннад.

Хьинар дола лектор • атеист а хинна дIайолаеннай Люда, группа комсоргалла хержай из. Дика чакхъяьккхай цо училища, санфельдшера диплом хьа а ийца, хIанз Каргалински больнице болх беш я из.

Маьре а яха, воI кхевеш я. Керда дикахетараши йоакхо е езаш дола хIамаши хьахиннад. Цхьабакъда Людайна массаза а ший дезагIа дола цIа хетаргда училищах ше цигара хьайицача хозача гIулакхашца.

— Тхо дог тийша да, — йоах Клара Айзиковнас, — нагахьа санна хIанзчул тIехьагIа дыно тувланаь саг шийна нийслой Людас из теркал ца веш вутаргвоацилгах, дын тIодашта юкъера из хьавакхха хьожаргйолгах.

Къахьегаме, Iилме, искусстве доккхий толамаш даьхача наьхаца цхьана кхы а ба вайна дIахьалхашкахьа дахара новкъарле еш, дIадаьннача къаьнарча, зуламеча гIулакхех тувсалуш бола нах. Уж ширдаьнна гIулакхаш кIеззигача наха мара ца леладой а, вайна юкъера дIа ца дала гIерташ да, цудухьа декхарийла да вай царех бакъдар дувца, цар реакционни чулоацам хьабелла, хIана аьлча цар дохьаж вай кагирхой хьаь чу дода. Цудухьа IалаьмaтeЙ хала а чIоагIа эшаш а болх ба атеистически кхетам балар. Медицински училищерча атеизма дешашта йолча совета гIулакхаш къоабалден массе оагIорахьара хоастаден доагIаш да.

И. МЕРЖОЕВ,
облсовпрофа инструктор.

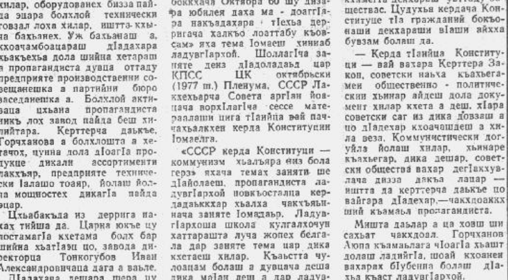

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Хьинаре болх беш я Сумгаитски синтетически каучука заводе массазара производственни совещани. Цунна чубоагIа производства новатораш, социалистически яхье хьалхалаттараш, предприяте производственни а экономически а служба викалаш. Цо къестаду къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара, керда техникеи технологически процессаши балха юкъехувлара, гонахьара Iалам лорадара, завод перспективни дегIайоалаяра дешаш. ХIанз производственни совещане членаш предприяти эргаяккхара хьакъехьара рекомендацеш кийчъеш ба. Из гIулакх чакхдаккхаро торо хулийтаргья цхьайтталагIа пятилетка чакхйоаллаш продукци кхоза дукхагIа хилийта.

СУРТА ТIА: производственни совещане членаш бедал лоаттаеча кердача хранилищага хьожаш ба из болх бе йолалийталехьа. Аьрдехьара аьттехьа: Ю. Золотухин, А. Шейдаев, И. Зейналов, совещане председатель М. Агаев, А. Бабаев, Р. Елизарова, В. Крашенникова.

О. ЛИТВИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬАЙБАШ ЛАЗАРЕХ ЛОРАДАР ДУХЬА

Цхьа бутти ах бутти ха мара йисаяц шу чакхдала. Доккхий а бехктокхаме а декхараш да цу юкъа республика юрта боахама къахьегамхоша кхоачашде дезараш. Иштта, хоэш ма дарра, укх шера паччахьалкхенга 36 эзар тонн дулх, 84,5 эзар тонн шура, 78 миллион фуъ, 4300 тонн тха дохка социалистически декхар тIайийцад республика хьайбаш леладераша. ХIаьта, ала деза, шоаш тIайийцача декхарех дика лоархIабеш уж хьа а боагIа. Иштта, паччахьалкхенга тха фуаш дохкара шера планаш ханал дуккха хьалха кхоачашъе карагIдаьннад царна, толамца кхоачашъеш хьабоагIа шура йохкара хIара бетта планаш а.

Къаьстта дика хьоккхамаш гойташ къахьег укх юбилейни шера Наурски, Шелковской, Грозненски, Ачхой-Мартановски, Шалински районий колхозийи совхозийи фермай болхлоша.

Толамаш во дац. ХIаьта а шура, дулх дохкара тIайийца декхараш кхоачашделга бисача шин бетта хьайбаш леладераша бергболча балхах тийша да. Беррига низ, теркам тIабахийта безаргба доахан ноябри декабри бетташка тайп-тайпарча лазарех лорадара, уж унахцIена хилийтара. Из гIулакх атта кхоачашдулургда хьайбаш ший ханнахьа профилактика еш леладой. Цудухьа республика зооветспециалисташта хIанз хьалхашка латтача керттерча декхарех цаI да колхозий, совхозий, бахаш болча наьха доалахьа долча дерригача хьайбашта гурахьен Iайи цамогаш ца хилийтар духьа маьхий тохар, ха дIа а ца йохийташ де деза кхыдола профилактически гIулакх дар.

ХIанз республика дукхагIдолча боахамашка чусоцадаь дIаоттадаьд хьайбаш. Царех цхьадараш лоамашка доажадаь цIадоаладаь да. Уж лоамашка дIадигалехьа бIаьстан юххье профилактикана маьхий теха, е эзаш хиина кхы тайпа обработка яь да. Цу хана денз ах шу гаргга ха дIаяхай. Яь хиннача прививкай, техача молхай лазарашта духьаллаттара низ дIабаьннаб цу юкъа. Из бахьан долаш лоамашкара цIадоаладаь, хьайбаш а, эпизоотически планага хьежжа, вакцинаца прививка яьчул тIехьагIа мара чусоцаде йиш яц.

Хьайбаш цамогарех лорадар духьа ю профилактика ноябрь бутт юкъекхачалехьа яь яккха еза. Цу гIулакхо бIаьсти тIакхаччалца йолча юкъа лорадергда хьайбаш инфекционни а инвазионни а лазарех. ХIаьта цамогаш ца хилча хьайбаша лу продукци а дукхагIа хургья.

Доахан чусоцалеши чусоцадаьчул тIехьагIен фашкаргех, хIаьта жа гирзах лорадара дика хургда лаьрххIа йолча молхаща обработка яр. Цул совгIа геттара дика хургда чусоцаду хьайбаш дика цIендаь, дIаьхденна баргаш лоацдаь, дIаоттадича.

Дика тоаяь, йIохъяь хила еза хьайбай помещенеш. Гурахьа, Iан замалахьа тIа тхов боацаш яра, е помещенешка кIалхьарцар ца деш хоттала лоатталеш, ханнахьа цIен ца деш леладеш хилча пехкашта, е некробациллез яха лазар кхет хьайбашта. Цу тайпара лазараш кхийтта хьайбаш дерзадеш леладеча тIехь тIайоагIача хана пайда лургхиларах сатувса а дезац. ЙоагIа йоакхо а ца еш леладар бахьан долаш некробациллез яха лазар кхийтар Шалински района Куйбышева цIерагIча колхоза, «Аатуринский» совхоза, Веденски района Ленина цIерагIча, Сунженски района XX-ча партсъезда цIерагIча колхозий цхьадолча хьайбашта.

Цу тайпара, йоаккха продукци лох а ца еш, юкъера а ца дувлийташ хьайбаш Iаьцара даха безам бале, уж йIайхача помещенешца, дикача доакъарна Iалашдарал совгIа царна гурахьен Iайн хулача лазарех лорадар духьа лаьрхIа йолча молхашца профилактика е еза ший ханнахьа.

Б. ДИКАЕВ,
Нохч - ГIалгIай НИВС-а Iилман болхло, ветеринарни Iилмай кандидат.

ДОЗЗОЛ ДЕХЬАРА

БОЛГАРИ. Софиерча центральни майда тIа хилар Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара хетаяь — къахьегамхой демонстраци.

СУРТА ТIА: Софие цIей дездеча хана.

БТА—ТАСС телесурт.

Прогресса наькъагIа

ЛАЛИБЕЛА КИНАЗАШИ ШКОЛАШИ

Керда даь бер аьлак коа тIарча наха бIаргадайтар духьа нанас хьаараденача хана никх гулбеннаб керда ваьча эфиопски паччахьана тIа. Циггара хьайолаенна хьайоагIаш я Лалибела цIи ширача гезий меттала маIан дича «кхыметтел нокхара - мозаща я къоабалдаь тIаэц цун доал». XII-ча бIаьшерене доал деш хиннав из паччахьа, цо городах цIи тиллай, шоай тайпара цхьайтта киназ хьалде доладайтад.

Гонахьарча гувнаш тIа уарагIъяха ягIа храмаш яц уж, кхера хьокхаш лаьтта кIал хьалдаь гIирсаш да. Европейцех эггара хьалха XVI бIаьшерене Лалибеле вена хиннача португальски монаха Альвареса ма-дарра яздаьд шийна бIаргадайнар. чакхвоаллача метте тIехьара тIа йоазув а даь: «ДIахо дувцаргдар маIан долащ дац, хIана аьлча, аз мел дувце а, сох саг тешаргвац».

Цу городерча тамашийнача киназех лаьца доккхий балхаш яздаьд. Iилман уйлаши самукъадаккхар духьа санна хьадагалийцараши вIашагIъийна а долаш. Белггала да а ма дий из-м теша хала долаш, таьнна хьалха дIаяхача ханарча мастераштa шоай лоадам боацача кечалашца миштa хай над лоаман чхараш хьоккхаш тховнаш. пенаш де, догамаш даь колоннаш е. Цу тайпара гIирс хьалбара йоккха моттиг хоржаш хиннай, хургйолча зданена гоннахьа кIоаргга ораш а даьхе, из ерригa моттиг дIалоьца боалла боккха кхера хьакха болалуш хиннаб. Тхов, массаза а яхар мо, лаьттанна нийсса хиннаб е саьнашкара лоамех дIахоттабенна хиннаб. Киназ ше гобаьккха ковлгаш е «деза» хий чулатта бассейнаш хулийташ йола траншеяш а яьха гонахьарча лоамашцара хьакъоастадаь хиннад. Зданена гоннахьа чхараштa юккъера хьалтIаяьлча санна хеталуш йола колоннаш ягIа, хIаьта пенаш хано бесаза яьхача бIалгIилгашца, библе тIа дувцача хIамаех оттадаьча сурташца дега да.

Доззол дехьара итташ эзараш туристаш хиннаб Эфиопе къилбаседа - малхбоаленгахьа Джибутеперча доазонна йистте уллача Волло яхача провинцерча йоккха йоацача Лалибела яхача городоке. Лалибеле бахача наха бIаьш шераш хьалхагIа а белггалара доход тIайоагIаш хиннай туризмагара. XIаьта православни киназа доалахьа хиннача кхашкара кIезиг - дукха доагIача ялатех баьхаб уж. Массе метте кхоячаш хиннача киназа дьшa есакх яьхай хьаьшашкара а цига бахача нахагара а. Бакъдар аьлча, эггара вогIча хьал тIа хиннаб уж тIеххьара бараш. 1974 шерарча халкъа революце дIаяьккхай феодально - монархически режим, ше да долаш мел хиннача лаьттаех даьккхад киназ. хIаьта хIанз цар тIара хьадоала лерриге ялат лаьтташ леладерий доалахьа да. Кердача вахарца дIадоладаьл дуне Лалибело.

Овлангара денз яьча аграрни реформо лаьттан тIа болх беш барашка дIаденнад лаьтта, юртара феодальни отношенеш дIаяьхай. Массе метте вIашагIъсхкай кердача Iаьдала органаш а хинна дIаэтта ахархой ассоциацеш. Городашкара Iаьдал цига бахача цаьха ассоциацешка (кабале) дIаденнад.

Лалибелерча кхаь кабале комитета председателa Гебре Мескаль - Уорку дийцар, цIенoех йоаха йоал наьха санна кIезиг а енна, къахьегача халкъа хьал укх тIеххьарча кхаь шера дикка тоаденнад яхаш. Вешта халкъ ше а, цо дувцачох, кхыча тайпара хиннад, хьалхагIа санна баьде а тоIадаь доаллаш а доацаш. Городе кооперативни тикаш хьайийлай, наькъаш лохкаш. тIаьш тохкаш, гIувнаш йоахаш латт. Хьалде лерхI чуIе цIенош, школаши больницаши. хIаьта дукха ха ялалехьа электроэнергии водопроводи хургья городе.

Кердача Эфиопе кхехкаш латта вахар къаьстта дика холелар сона Лалибела школех пергIатача коа юкъе кхаьчача. Ловзадаьннача бераша дIа коа йоаллашехьа тIатеIIа го бир машина, хьехархо гучаваьнначул тIехьагIа мара йиш хиланзар ниI хьаелла. Директора кабинете гуллу хьехархой.—Укх кердача шера денз, — йоах директора АлемуГессесе,—Iилман социализма теори Iомаелга оттадеш йола дешара керда программа енай вайна. Эфиопе хьакхайкабаьб социализматахьеи Iилман социализма принципаш тIа латта общество хьалъяргахьеи лостам бола никъ, мехка хьалхашка латта чоалхане проблемаш къоастаергйола алхха цаI мара боаца никъ из хиларах тарра. Дешара программе тIарча кердача предметаша хьахьокх паччахьалкхен вахарех кердадар. Ховш да, арахьарча гIонах кот гIортилга а еш, мохк дегIабоагIилга тIехьашкахьа юха лостаде гIертача чурча реакце кердачоа духьале елга. Из тайпа хIама холу ширача Лалибеле а.

Школьникашa вIалла са ца доаккхийташ хаттараш ду вай мехка хьакъехьа. Шоаех лаьца а дувц бераша, дешара пособеши учебникаши ца тоъаш хиларах зеткъ уж — итт дешархочун шинне мара дац шоай учебникаш. Бераш чудехаш беттача гургало юкъагIдоаккх тха къамаьл. Классе, дуьен тIарча ерригача школашка а санна, Iаьржа доска а хьаьша тIера бIарг ца боаккхаш са керда хинна хьаьший лаьрххIа хьалхашка Iохувшаш дола парташ а да. Къонача хьехархочо географе урок хьех, Советски Союзах долча дувцаргара из дIайола а яь.

Киназий ханашца нийсъе йиш йолаш яц вIалла а дукха ха йоацаш Лалибеле хьахинна школа — бархI шу хьалхагIа мара дацар из. Гебре Мескаль-Уоркуна хетачох, хьалхагIара режим йолча хана хьалъяьй из кхыча мехкашкара баьхкача туристий духьа миссел берий духьа а ца еш — укхаза школа я а яц, цIаккха хинна а яц аьнна мукъарал де тоам бацар.

Керда мел дола хIама чIоагIа хьогаш тIаэнача, школерча хьакъал долаш болча кIаьнкашеи йиIигашеи чIоагIагIа тIаоз уйла тайша Iалаьматаш санна латтача къаьнарча кинbackашачул. Ширача замалахьарча Лалибела мастерий тIехьенашта тешшаме ховргла шоай бераштеи берий берaштеи дийна а массаза латтаргдола а памятникаш хьаде.

Ю. УСТИМЕНКО,
ТАСС корреспондент.
Аддис-Абеба.

ФРАНЦИ. Масеех бутт ба «Монтэдисон» яхача итальянски концерна доллахьарча «Монтфибрфранс» яхача синтетически хьаьа беча завода къахьегамхоша Мец яхача городера предприяти хьалаяь. Цу тайпара къовсам лоаттабе безача хIоттабе хьакх уж — дIа увттаю планаш чакхъяла ялийтар.

СУРТА ТIА: завода болхлой демонстраци.

АФП—ТАСС телесурт.

КХЫЧА МЕХКИЙ МОНОПОЛЕЙ ЦIЕЙ

Дукха ха йоацаш Бельге премьер-министр Тиндеманаси США президент Картери вIашагIкхийттача хана дийцача кертторча дешаех цаI дар Заира саггота новкъостал делга. XIанз заирски экономика малагIча хьал тIа я дийцад октябре Бельге вена хиннача Заира финансай министра Кнаквама Кна Кизире.

Заирски валюта курс 50 процент лохъеннай. Халла садоахаш я къаман промышленность. XIалак хулача хьал тIа эттаб юрта боахам, мехка дуккхача районашка бокъонца моцал эттай. дуккха ккачан продукташ тикашка хьаэца йоацаш я. Правительственни учрежденешкара бараш, министра деча тешалагIа, кхашка баьннаб. Кинзре хьаккхайкадаьд. Заира тIаэттача халонна хьалхара цхьатарра бехктокхаме я шоай монополешка мехка экономика йоардийташ йола малхбузеневропейски паччахьалкхенаш, аьнна.

Белгтала, хIанз Заире доаллар, юкъарчал доацаш дуваденна да хьалха хиннача Бельгийски Конгера шоашта пайдаш хьаувзареи лаьттагIара йоаха пайдана хIамаш дIакхахьареи мара кхы бала боацача американски, японски, малхбузенгермански, английски, французски, бельгийски монополеша шоай хьашт долча тайпара леладеча гIулакхашца. Мехкара нахмичча бесса бахе а — из царна бала болаш гIулакх дац. Кхыча мехкий компанешта хьашт дац промышленность массе оагIорахьара дегIаухилга, мел эш къаман кадраш кийчъелга.

Паччахьалкхенера паччахьалкхе йолаш санна селлара чIоагIа оалаш хийцад Заире кхыча мехкашкарча цхьайолча фирмаша. Кхыча тайпара кхетаде йиш йолаш дац хIанз, масала, «Отраг» («Орбиталь транспорт унд ракетен») яхача малхбузенгермански фирмага цига кхаьча хьал. Мехка правительстваца яьча контрактага диллача, ший хьашт дар цу тIа де йиш йолаш цу фирмага дIаенна ФРГ ше миссел йола территори. Фирма болхлой, цар дезалхой, вешта йоалах хьанийцача зоне воагIаш вола ФРГ моллагIа гражданин а доазон тIарчеи таможенни тIахьожамах мукъавоалийт. «Отрага» берригa болхлой шоай мукъагIа ба, царех сагага заирски Iаьдалий оагIонгахьара хIамя ала йиш яц, цхьаккха тайпа е судебни а, е административни а низ тIабахьа йиш яц царна. Лаьттаи тIа а лаьттана кIал а ший хьашт дола гIирсаш хьалде бокъо я фирма. Эггара тIеххьарча статьяех цхьанне дIаьойт, контакт цхьанна а тайпарча юридически бахьанагIа 2000-ча шерага кхаччалца дIаяккха йиш йоацилга. Бельгийски кепайоазоно деча тешалагIа, суверенитет ииттал доазонна юкъеерзаяь моттиг колониализм хьайолаеннача хана денз Заира нийсъеннаяц.

Малхбузеневропейски кепайоазоно ховм баьб, Заира новкъостал дарах дола дош премьер-министра Тиндеманаси президента Картераи юкъе дувцилга Заира новкъостал де раьза хиларца чакхлаьнна хиларах, цхьабакъда, нагахьа санна экономикана доал деча дакъа лаца тешшаме бокъо лой. XIаьта из фу маIан долаш да аьлча — кхыча монополей позицеш цу африкански мехка чIоагIъялар да.

А. МЕЛЬНИКОВ,
АПН соб. корр.
Брюссель.

КЕРДА КНИЖКА

«ЛОАМАШКАРА ГIАЛАШ»

Иштта цIи йолаш да Гольдштейн Аркаде доккха книжка. Из арадаьнад дукха ха йоацаш. Дика дукха сурташ тIадолаши хоза хьадаьи из книжка арадаьннад Москве, «Советский художник» яхача издательстве. Цо чIоагIа наьха безам тIаоз. Цун тираж дикка йоккха я (37000). Цудухьа из эца йиш хургья Центральни Къилбаседа - Малхбоалени Кавказа ший тайпара йола кхеран архитектура йовза безам болча дуккхача наьха.

Сона дика вовз цу книжка автор. А. Ф. Гольдштейн дикка ха яха. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема фронташка бIаьха никъ баь саг ва. ТIом чакхбаьнначул тIехьагIа дийша хиннав цох архитектор. Iилма болх бе волавеннав из. Цун кандидатски диссертаци США хIанзарча архитектурана хетаяь яр. XIаьта цул тIехьагIа итт шера хьехаш хиннав Дагестански паччахьалкхен университете. Цу хана теркам тIабахаб цун Кавказа халкъа зодчествана. Лоамашка ихача дуккхача экспедицешта юкъе дакъа лоацаш хиннав из, кIезига йовзаш йолча, кхерамеча моттигашка хиннав шийна дагалаттача хIамашта тIаккхача гIерташ - кхеран гIалаш, вIовнаш, еза лоархIаш хинна моттигаш, храмаш бIаргайов гIерташ.

Укх тIеххьарча бархI шера Москве, архитектура теореи истореи Центральни Iилма-тохкама институте болх беш ва А. Ф. Гольдштейн. Хала лазар кхетар бахьан долаш экспедицешка кхы воха ца луш висав из. А. Ф. Гольдштейна дукха статьяш язъяьй Дагестана, XIирийчен, Нохч - ГIалгIайчен, Хьалхашкарча Азе архитектурах лаьца. Специалисташта дика йовзаш я 1975 шера «Наука» яхача издательстве араяьина цун «Средневековое зодчество Чечено-Ингушетии и Северной Осетии» яха монографи. XIанз А. Ф. Гольдштейн йистеяьккха валавоал «Специфика и генезис архитектуры Дагестана, Чечено-Ингушетии и Северной Осетии XII—XIX веков» яха докторски диссертаци.

Шийна дукха дезаденнача Кавказа лоамашка кхы вохалургвоацаш висача цо лаьрхIад лоамаш, гIалаш йолча, къонахчал дола нах бахача мехках шийна хетаденнар дуккхача нахага дувца.

Цу тIа гIолла хьахилар «Лоамашкара гIалаш» («Башни в горах») яха книжка. Цу тIа дувц вежарашха йолча кхаь автономни республика — Дагестана, Нохч-ГIалгIайчен, Къилбаседа XIирийчен зодчества памятникаш.

Дукха къахьийгад автороо уж моттигаш чура дегIаахара законегIеи арахьара тIалаьттача влияненгIеи X—XIX бIаьшерашка лоамара кхеран культура хьа мишта хиннай, бIаьшерашка мишта хувцаеннай дувца гIерташ.

Сона хийра яц дукха къамаш дахача Кавказа дIаяхача заман кIезига йовзаш йолча оагIон цаI йола юкъерча бIаьшерашкара зодчество йовзара йола Iилман уйла. Цун книжка дешача хана аз са-сайца белгалдоахар шийл хьалха цхьанне а кховчашде тIа ца нийпа цу моттигерча архитектура истори оттадара декхар А. Ф. Гольдштейна чакхдаккха майрра хьатIаэцар.

Книжка тIа дукха моттигаш я архитектурни шедевраш хана йIоахала хувцаялар, тайп-тайпарча районашка уж эргаш хилара бахьанаш, лоалахеи гаьна доацаши ядача областий а дерригача дунен а архитектурни памятникашта юкъе цар лоаца моттиг ма-йоаггIареи нийсеи белгалъяьха.

Дега лоIамагIа хержа юкъедахийцача сурташа (уж дуккхагIдараш авторо ше даьха да) книжка деша дукхагIа безам тIабохийт.

Бакъда, цхьайолча моттигашка совлен а дувцаш, яздаь из книжка дешаш раьза ца хилара уйла а чуессар. Сай опытагIа сона хов хьадда Iилман йола издани белггала популярни йолчох мел эргаш я. А. Ф. Гольдштейна из книжка данне а дац Iилма книжка.

Из да Кавказе дукха лийнача, цига шийна бIаргадайначох цецваьнача саго цига ца хиннар цох, цу моттигерча экзотиках тамаш е оттаве дагахьа дувца гIийрта, бакъда дувца ца денна хIама. А. Ф. Гольдштейнах книжка тIа хеталу вIаши къувсаш вола автор — архитектори наькъагIа араваьлча язъю очеркаш язъе гIерта автори. Ма-дарра дIааьлча, автор — волалуш вола писатель холуш тIехьашкавоал архитектора. Лоамара зодчество ювцаш, А. Ф. Гольдштейна ювц шерра йола исторически проблема, моттигерча исторe дуккха хIамаш, цу башха-дикача края а цига бахача наьха а тахаенах ший йола уйла-гIулакх дувца гIерт. Цигга я автора субъективни, тIагIоллара, цкъаза сихха хьахина а уйлаш.

XIанзарча вахара юкъарча сурта тIара хьайицача, къаьсткъаьстача, ма-дарра аьлча цIаьхха нийсденнача белгалонаша дохадий довкъаш ду дуккхача дешай хьакъехьа автора хетар. ЛаьрххIа йола исторически знанеш ца хиларо хьахулийт нийсадоацараш, гIалаташ, хIама довзаш вола саг тамаш е оттаргволаш во къоастаю хьалхашка йоалаяь проблемаш.

ДIаяхача замай халкъа творчество тахацарча наха йовзийта гIерташ мохк бовза наькъа баьина лийннараша, хIаьта кхыметтел XIX бIаьшере хиннараш дезараша дуьцар авторо тешала хIана увттаду кхетадеш да. Сона хетачох, цу специфически литература стило А. Ф. Гольдштейна ший йола стиль дикка тоIаяьй.

Дувца лерхIачунга диллача безаме дола из книжка цу дерригие а къеду, керттердар довзара новкъарле ю, керттерча предмета — архитектурана тIеравоах цунца дувзаденна доацача дешаша.

Гучох, из духхьала автора бехк хинна ца Iеш, из книжка арадаккха могадаьча рецензентий а ба. Экзотико эшаяьй цар уйла, бохабаьб бакъдолчун боарам.

Бакъда, цу дешах лаьца эггара хьалха арадаьнна книжка из хиларах автора дийна гIалаташ, цунна ца дуденнар лархIа дагIац. Кавкази цун истории довзача саго из дика кхетадергда. Цул лоархIамегIа да цхьаькха — Кавказа зодчества шедевраш йовзаргья цу книжка тIара дуккханешта, дуккха пайдане хIама а довзаргда. Кхыча Iилмай специалисташта дуккха безаме хIамаш корорга цу тIара. Цу дерригие теркам бергба тIехьа тIадоагIача книжкаш тIа, А. Ф. Гольдштейна опыт а юкъейохийташ, яздаьча цар тIа кхы а дикагIа дувцаргда лоамарча нахах, цар таханарча вахарах, кхоаненах.

В. ВИНОГРАДОВ,
профессор, исторически Iилмай доктор.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

Чакхъяьннай шин бетта йIаьхьенна шахматех йола маIача наьха республика чемпионат.

Турнира тIеххьарча парте шоайла ловзаш хилар СССР спорта мастераш А. Хаити Г. Мовшовичи. Царна юкъера ловзар чIоагIа лоархIам болаш дар, хIана аьлча царех хIаране 7,5 очко яьккхаяр. Цхьабакъда из вIашагIкхетар цхьаккха кот ца воалаш чакхдаьлар. Цудухьа цу шинне 8 очко яккхарах чемпионате котваьннар белгалвелга коэффициенташка гIолла къоастаде дийзар. XIаьта из лакхагIа Г. Мовшовича я. Нохч-ГIалгIайчен чемпиона цIи яккхарца цхьана цунна елар «Грозненский рабочий» газета приз а.

XIаьта кхоалагIеи йиълагIеи моттигаш шоайла йийкъар хIаране 7 очко яьккхача спорта мастера В. Дорошкевичеи спорта мастералла кандидата С. Кастарновеи.

* * *

Кхалнаха юкъерча шахматех йолча республика чемпионате геттара сакъердаме хилар Н. Осиповаси М. Межидоваси ловзаяь парти. Шаккхе а спортсменка коталонга кхача гIийртаяле а, из цхьаккха кот ца йоалаш чакхъяьлар. XIаьта Л. Шматовас говза эшайир С. Сарьян, Г. Калабековас — В. Еремина.

Хьалхарча моттиге йоагIа яккха йиш йолча нийс очкох нийсе а яьккха Л. Шматова. Яккха йиш йолча 11 очкох 8,5 очко яьккха М. Межидова шоллагIча моттиге я.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ.

ШАШКАШ

Дукха низ бола командаш вIашагIгехаяр г. Курске чакхъяьннача «Урожай» спортобществa Российски Совета шашкех хьалхле яккхара йолча яхьаша. Юртарча спортсмений III-ча Ерригроссийски ловзарий зачета юкъейоагIача цу турнире гулъеннаяр Краснодарски края, Курски, Орловски, Тульски, Брянски, кхыйолча областашкара вIашагIтеха командаш.

М. Ибриев керте латтача вай команде ловзаш хилар В. Хайтаев, М. Касумов, Х. Касумов, Г. Борисенко, К. Гамагина. Уж берригаш а дика ловзарах цу яхьашка хьалхара моттиг яккха вIаштIехьдаьлар вай мехкахой. Царна совгIата елар кубок, хьалхарча степена дипломаши котбаьннарий жетонаши.

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАЛУ

ИтталгIча пятилетка шерашка толаме къахьегаш хьайоагIа Нохч - ГIалгIай книготорга коллектив. Цу юкъа цо ший план кхоачашъю хIара шера.

Къаьстта дог ураэтта къахьег оаха Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизарцеи СССР керда Конституци тIаэцарцеи белгала долча укх юбилейни шера. Иштта итт бетта план коллективо кховчашйир ханал итт ди хьалха. XIаьта 7-ча ноябрга лийрхIачул совгIа эзараш сомашта дукхагIа книжкаш декхар тха тикашка.

Белгалдаккха доагIа, планехи тIайийцача социалистически декхарехи торгера мах беш йола ерригa а предприятеш—тикаш, киоскаш, книжкаш дохка лотокаш, книжни базаи библиоколлектори коллективаш лоархIаеннилга. XIаьта къаьстта дика къахьегаш хьайоагIа А. Н. Яресько, М. З. Дончаева, Л. В. Москаленко, А. В. Пашигорева керте латта тикай коллективаш.

Книготорга коллектива болх дика бара новкъостал дир политико-кхетам балара болх дика вIаштIехьбаккхаро, къахьегама дисциплина чIоагIъярои юбилейни шера тIайийца декхараш кхоачашдара тIахьожам лоаттабарои. Иштта белгалдаккха деза, коллектива къахьегама хьалаш а хаддаза тоалуш доагIилга. Духхьал укх шера Черноречье, 3-ча микрорайоне, городашка Гудермесе, Аргуне книжни тикашта лаьрхIа хьалдир доккхий сийрда цIенош. XIаьта 5-еи 8-еи тикаш чуйола цIенош тоа е даь шердаьд.

Х. МАГОМАДОВ,
Нохч-ГIалгIай книготорга директор.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!
1978 ШЕРА
«СЕРДАЛО»
ГАЗЕТА ЯЗЛЕ

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста предприятешкарча, транспорта, гIишлошъеча организацешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учрежденешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доаржадеча общественни уполномоченнешка а гIолла.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: шера — 3 соми 12 кепиги; ялх бетта — 1 соми 56 кепиги.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 НОЯБРЬ
I-ПРОГРАММА

ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА СТУДЕНТИЙ ДИ

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — «Выставка Буратино». 10.00 — «Революце хьаяьр» яха телевизиони дукха серийни художественни фильм. «Оаха гIо дергда хьона» яха 4-гIа фильм. 11.30 — «Городаши нахи» яхача циклацара «Одесса» яха телевизиони документальни фильм. 14.30 — Дунен халкъашта юкъера студентий Дента долча документальни фильмай программа. 15.15 — «Довза а довза ха а ха». Къонача техникашта йола передача. 16.00 — А. С. Пушкин. «Капитански йоI». 16.30 — «Шахматни школа». Разрядникий класс. 17.00 — Кагирхошта йола музыкальни сайренаш. Программана юкъе да: Французски революце иллеш, эрсий революциони иллеш, Н. Мясниковскеи Д. Шостаковичеи симфоней фрагменташ. ДIалохх Академически йоккхача хоро а Центральни телевидении Ерригсоюзни радиои симфонически оркестро а. Останкино концертни студера передача. 18.00— Кердадараш. 18.15 — Кагирхошта йола музыкальни сайренаш дIахоьхьаяр. 19.00 — Миллионий ленински университет. 19.30 — Хоккейх йола СССР чемпионат. «Спартак»—ЦСКА. 1-гIа 2-гIа ханаш. Ленина цIерагIча Центральни стадиона спорта Дворецера трансляци. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — Хоккейх йола СССР чемпионат. «Спартак» — ЦСКА. 3-гIа ха. 22.05 — «Ваьхаб — хиннаб» яхача телевизиони документальни фильма премьера. 1-гIа сери. (Йоазонхочоа В. Шкловскена дагадоагIараш). Передача йистеьлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

18.00 — Мультфильм. 18.15 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информациони программа (эрсий, гIалгIай меттала). 18.35—«Пайда лаьхбара а дикал тоаяра а пятилетка». Установка болх бе йолалуш латт. 18.55 — «Цхьан лезала юкъе». № 5 йолча пассажирски автотранспортни предприяте коллективера передача(гIалгIай меттала). 19.35 — Киножурнал. 19.25 — «Вай» яхача дешаца — бIаь эзар «Со». Академика Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьттан института студенташа кийчъяь композици. 20.10 — «Самарера сатем байна бийсаш». Телевизиони художественни фильм. 3-гIа сери.

18 НОЯБРЬ
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — «Са хьамсара Даьхе». Берий суртий конкурса итогаш. 10.00 — «Революце хьаяьр» яха телевизиони дуккха серийни художественни фильм. «Ялх ди» яха 5-гIа фильм. 11.30 — Р. Глиэр. Оркестарца арфана дола концерт кхоачашду РСФСР заслуженни артистка О. Эрделе а Центральни телевиденеи Ерригсоюзни радиои симфонически оркестро а. Дирижер М. Шостакович. 14.30 — Мехка телевизиони студе документальни фильмай программа. 15.20 — «Дай-мехка Iалам». 15.40— «Мишка - Коротышка» яха бераштa дола фильм. Дуккха серийни мультфильм. 6-гIа. 7-гIа сереш. (Чехословаки). 16.30 — «Москва а москвичаш а». 17.00 — Тхоца хьаде, оаха санна хьаде, тхол дикагIа хьаде». Германски Демократически Республикера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «Халкъа творчество». Телевизиони обозрени. 18.55 — 36 шу даьлча вIашагIкхетар. 1941-ча шера арахийцарех дола телевизиони документальни фильм. 19.30 — Советски милицена хетадаь концерт. Паччахьалкхен Центральни концертни залера трансляци. 1.00 — «Ха». Информациони программа. 21.30 — Советски милицена хетадаь концерт дIахо дахьар. 23.00 — Самбох йола СССР кубок. Ригера передача. Йистеьлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

18.00 — «Вай интернационалисташ да». ВЛКСМ Надтеречни райкома организационни отдела заведующе Хусиханова беседа (нохчий меттала). 18.10 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.30 — «Шоана, кхалнах». Телевизиони журнал (гIалгIай меттала). 19.00 — «Со газ я, вIаший довзаргда вай» яха фильм. 19.10 — «Анонимщикаш» яха телевизиони передача. 19.25 — Ш. Рахматулин. «Майрасолта». Нурадилова цIерагIча Нохч-ГIалгIай драматически театра спектакль (нохчий меттала).

РАДИО

17 НОЯБРЬ

6.30 — «Доккха совгIат деннар». Зарисовка (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — Студентий заявкех дола концерт (гIалгIай меттала). 9.15 — «Советаши вахари». 9.35 — Ашараш. 9.45 — «Массаза а ший метта волаш». «Грознефтеоргсинтез» яхача объединене автотранспортни контора слесарах Белолаптиковах йола зарисовка (гIалгIай меттала). 17.00 «Беке къонгаш» яхача А. Бокова романацара оагIонаш (гIалгIай меттала). 17.20 — Ашараш. 17.30 — КПСС XXV съезда соцамаш кхоачашде. «Социалистически яхьа толамаш дебаде». 17.45 — «Атеистически кхетамца студенташ кхебар». Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен университета парткома секретара М. М. Пархоменко къамаьл. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий гIалгIай меттала).

18 НОЯБРЬ

6.30 — Юртара Iуйре. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — Халкъа ашараш (нохчий меттала). 8.50 — Iилмани техникан кердадараш. Информационни радиовыпуск. 9.15 — «Атеист» яха радиожурнал (нохчий меттала). 9.35 — Специалиста хьехамаш. Гурахьа комсаш яIар. 9.45 — ДоттагIий оазаш. 17.00 — СССР Керда Конституци Iомаю (нохчий меттала). 17.15 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (гIалгIай меттала). 17.35 — «Беламе иллеши халкъара ашараши (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 18.30 — «Сайрийнара Грозный» (горсете гIолла). 18.30 — Ашараш.

ХЬОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозней кIезиг-дукха морхаш а йолаш, малхбузехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш, хилеи фегара температура республике 10—15, Грозне 12—14 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, кьезиг-дукха догIа а делхаш, республика къилбаседеи районашка дохк а доаллаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана —2 +3, дийнахьа +10 +15 градус йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктоккхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культурай отдела — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шийнареи, ереи, шоаттен деношка

СФ05289. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 8458.